49րդ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 1191   Կ. ՊՈԼԻՍ   ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ   17/30 ՄԱՅԻՍ 1905   25 ՌԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1325 – 17 ՄԱՅԸՍ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Բապը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնները ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته در
صاحب امتیازی : ارهاس قره
ادارهخانهسی بابعالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	18 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ   ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ   10 ՓԱՐԱ

Որբանոց Չկայ, Տեսուչ Կը Փնտռեն

Մա՞զումէի Օրուան Մտածումներու հեղինակը որ իր ժողովրդական գրչով օգտակար թելադրութիւններ կ'ընէ յաճախ հանրութեան և կը ջանայ բարոյական բարեշրջում մը առաջ բերել մեր ո՛րքան ընտանեկան, նո՛յնքան ալ կրթական կազմակերպութեանց մէջ, նախընթաց չաբաթ օրուան իր մտածումներուն նիւթ ըրած էր Ազգ. Հիւանդանոցը, որուն՝ մէկ ու կէս միլիոն ղրուշի տարեկան պիւտճէին անփոխարինելի կերպով ծախսուիլը չնչելով, այդ գումարէն մաս մը բան խորհել և զայն կրթական նպատակի յատկացնել կ'առաջարկէր, գոնէ կարկառուն փոխարինութիւն մը ձեռք բերելու համար այդ վատնուած գումարներէն։

Եւ որպէսզի գրական հանգամանք մը ունենար այս թելադրութիւնը, Օրուան Մտածումներու հեղինակը Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ հաստատուած Որբանոցներուն մակարդակը բարձրացնելու կոչում կ'ընէր և կ'առաջարկէր համալսարանական անձնաւորութիւն մը —Տօքթ. Թօփճեան— այդ Որբանոցներուն տեսչութեան պաշտօնին հրաւիրել, որպէսզի արժանաւոր սաներու ծնունդ տար այդ կրթական յարկը, և Հիւանդանոցը գոնէ մասամբ արդարացնէր իր կուլ տուած գումարներուն ընծայաբերութիւնը։

Առանց կանխակալ կարծիք մը յայտնելու Տօքթ. Թօփճեանի պէս համալսարանական հմտութիւն ունեցող անձնաւորութեան մը՝ Հիւանդանոցի Որբանոցներուն նման արհեստանոց-վարժարաններու Տեսչութեան պաշտօնին կոչուելէն վերջ՝ ունենալիք պաշտօնավարութեան վրայ, և սակայն կատարելապէս համամիտ ըլլալով այդ գրութեան բուն ոգիին, ըսենք թէ Օրուան Մտածումներու հեղինակը իր ջատագոված կրթական նպատակին հիմը մոռցած էր նկատողութեան առնել, ինչ որ անհրաժեշտ պարագայ մըն էր սակայն նոյն այդ նպատակին կարենալ հասնելու համար։

Թէ ի՛նչ ըսել կ'ուզենք։

Նախ կրթական հաստատութիւն բանալու արժանի շէնք չունինք Հիւանդանոցին մէջ որ, անոր բարգաւաճման ու զարգացմանը համար աւելորդ ծախքերու դուռ բանանք։ Եթէ այդ հաստատութեան մէջ գտնուող կրթական յարկաբաժինը, որուն Աղջըկանց Որբանոց անունը կուտանք, մաս պիտի կազմէ, —ինչ որ պէտք է որ կազմէ արդէն —Տօքթ. Թօփճեանի Տեսչութեան յանձնուելիք, այնինչ Դագլը-Չէշմէ հաստատուած և Հիւանդանոցին յարակից Ս. Յակոբայ Որբանոցին, պէտք է բոլորովին հիմնայատակ դարձնել զայն, և Արհեստանոց վարժարան մը ստեղծել նոր, այն աղջիկներուն համար, որոնք իբր որբ կը պատսպարուին Հիւանդանոցին մէջ։

Ասիկա կ'ըսենք անոր համար որ այդ անհաղորդ(?) հաստատութեան մէջ գտնուող աղջկանց Որբանոցը իր արդի վիճակին մէջ վարժարան մը ըլլալէ աւելի տեսակ մը արգելարան է, ուր, ինչպէս հազար անգամ կրկնած ենք, թշուառ աղջիկները անտանելիօրէն ցաւագին կեանք մը կ'անցընեն մերթ քովընտի յարկերէն հիւանդներու աղիողորմ ճիչերը լսելով, և մերթ վարէն, մօտէն հիւանդ արարածներուն այլանդակ և այլապէս սոսկալի ձայները մտիկ ընելով։ Ու դեռ, մէկդի թողունք այն անպատեհութիւնները որոնք ամէն օր, ամէն վայրկեան կրնան ծնիլ Որբանոցին՝ Հիւանդանոցին հետ շփման մէջ ըլլալէն, և այդ խեղճ աղջիկներուն՝ յաճախ հիւանդներուն շունչերը ծծելէն։

Ս. Յակոբայ Որբանոցին անդրադառնալով, պիտի տեսնենք թէ շէնքն է որ նորէն պիտի պակսի մեզի, այսինքն հիմը այն նպատակին որուն ձգտումը կը ջանանք։

Ո՛չ դասարանները դասարան, ո՛չ ննջարանները ննջարան և ոչ ալ ճաշարանները ճաշարան բռնելու արժանի են այդ Որբանոցին մէջ ալ, ուր որբ տղաքները հոգ չէ թէ տարիներէ ի վեր իբր թէ կը պատսպարուին։ Շէնքը այնքան մութ և այնքան հակառողջապահիկ է որ խեղճ տղաքը, հոն, ոչ թէ դաստիարակութիւն այլ նոյն իսկ շունչ առնելու կը տառապին, ճիշդ իրենց բաղդակից քոյրերուն պէս, որոնք չոր մը հաց և պնակ մը լոբիա ուտելու համար, Հիւանդանոցին մէջ, իրենց յարկաբաժնին խորխորատը կ'իջնեն, գետնին խոնաւութիւնը ծծելու, մինչ, ինչպէս չէ թէ վաղը միւս օր երրորդ թեւ մըն ալ բացուիլ պիտի կատարուի Հիւանդանոցին մէջ, հիւանդներու և գուցէ դատարկապորտներու իբր պատսպարան։

Իրաւ է թէ Որբանոցը օդասուն տեղ մը հաստատուած է ու ծովեզրին մօտ ըլլալով Մարմարայի հովերը կը դպչին յաճախ իր ճակատը և սակայն ինչ կարեւորութիւն կրնան ունենալ օդն ու ջուրը, երբ տղաքը նպաստաւոր պայմաններու մէջ չէ որ կ'ապրին, և տեղի անձկութեան ու իրենց խճողման պատճառաւ շատ անգամ հարկ կ'ըլլայ մինչեւ իսկ իրարու ծոց պառկիլ, նորէն իրենց բաղդակից քոյրերուն պէս, կարծես չեզոքել տալու համար մեզ թէ իրենց քոյներուն մէջ իսկ նոյնացած են իրենց կեանքին պայմանները, որքան ալ որ իրենց կեանքը տարբեր հանդիպած ըլլայ խնամոտ հոգածութիւններու։

Հին առած մը կայ որ կ'ըսէ. Առողջ միտք առողջ մարմինի մէջ։ Որքան ալ որ դպրոցներու ընծայքին մէջ այս առածը հերքող ճշմարտութիւններ և ապացոյցներ երեւցած են, և սակայն դասական ճշմարտութիւն մը ըլլալէ չի դադրիր ան և ճիշդ տեղն է հոս կրկնել զայն անգամ մըն ալ, երբ խնդիրը հակառողջապահիկ պայմաններու մէջ ապրող որբերու և որբուհիներու մտաւորական զարգացման շուրջ կը դառնայ և ջանքեր, թելադրութիւններ կ'ըլլան աջէն ու ձախէն, լաւագոյն դաստիարակութիւնով մը օժտելու համար զանոնք։

Երբ նիւթական շէնքը չկայ մէջտեղ, ինչպէս կարելի է բարոյական շէնքը շինել, երբ աստաղձները չկան, ինչպէս կարելի է տուն մը շինելու ձեռնարկել։

Երկու Որբանոցներուն ալ այսօրուան ողորմելի վիճակը ապահովութիւն չի ներշնչեր երբեք վաղուան բարգաւաճման ու զարգացման, եթէ նոյն իսկ համալսարանականներու յանձնենք զանոնք վարելու հոգը, եթէ նոյն իսկ գիտութեանց կամ փիլիսոփայութեանց, Աստուածաբանութեանց կամ գրականութեանց Տօքթօրներ գործի գլուխ անցնին այդ հաստատութիւններուն մէջ, որոնցմէ՝ Ազգը չսպասեր անշուշտ որ հոյակապ գիտուններ ծնին, և որոնց ծրագրին արդէն չի՛ համապատասխաներ բարձրագոյն դաստիարակութեան մը պահանջած պայմաններուն։

Հանրութիւնը որ սիրայօժար իր քսակը լայն կը բանայ այդ բազմակողմ հաստատութեան մէջ պատսպարուող որբերուն և որբուհիներուն ի նըպաստ, չի պահանջեր անշուշտ որ ի փոխարինութիւն իր ընծայած գումարներուն, Հիւանդանոցը պարտաւոր ըլլայ համալսարանական շրջանաւարտներ տալ Ազգին։

Երկու Որբանոցներն ալ մէյմէկ նախակրթարաններ են պարզապէս, և եթէ չենք սխալիր, Եւրոպայի մէջ հաստատուած նախակրթարաններն իսկ համալսարանական Տեսուչ մը չունենին իրենց համար։

Ազգը նորէն երախտապարտ պիտի մնար Հիւանդանոցին, եթէ երկու Որբանոցներն ալ կարենային եթէ ոչ ուրիշ բանի, գոնէ իրենց գոյութիւնը արդարացնելու համար, նախակրթական շրջանաւարտներ տալ մեզի օժտուած ուսման և արհեստից համեստ պաշարով մը, այնպէս որ տղաքը Որբանոցը թողելէ ետք, կարող ըլլային դուրսը, հրապարակի վրայ, կամ առեւտուրի մէջ զարգանալ և կամ արհեստներու հետեւիլ։

Բայց կարելի՞ է գիտնալ թէ որբանոցները այս համեստ պաշարն իսկ ի վիճակի՞ են այսօր հայթայթելու, և երկու հաստատութիւններուն մէջ գըտնուող սաներն ալ նախակրթարանական դաստիարակութիւն կ'առնե՞ն։ Դըժբաղդաբար խնդրական պարագայ մըն է նոյն իսկ այս կէտը և անոնք որ մօտէն տեղեկութիւն ունին անոնց այսօրուան վիճակին, կրնան ապահովցնել թէ շատ ապիկար ձեռքերու յանձնուած է խեղճ որբերուն և որբուհիներուն նախակրթութիւնն ալ, որ փարսախներով հեռու է անոր պահանջած պայմաններէն։

Մանրամասնութեանց մէջ չենք մտներ, որովհետեւ շատ մը տխուր յայտնութիւններ երեւան բերելու հարկին մէջ պիտի գտնուինք, և աւելորդ ձանձրութիւն մը պիտի ըլլայ մեզ համար, կրկնել ինչ որ արդէն ըսած ենք յաճախ։

Միայն այսչափը ըսենք թէ նախակրթութեան ո՞ր տեսակը առած կ'ըլլան արդեօք այն ուսանողները որոնք իրենց դաստիարակներուն երեսին մէջ մէկ պատուաբեր ածականներ կը դրոշմեն, երբ այս վերջինները իբր թէ դաստիարակել կը ջանան զանոնք ծեծերով, ապտակներով են։

Գուցէ այս պատճառներն են որ արժանաւոր տեսուչի մը պէտքը զգացնել տուած և թելադրութիւններ ծնցուցած են։ Ասոր ըսելիք չկայ, ընդհակառակը գովութեան արժանի են անոնք որ գոնէ այդ պէտքը կ'զգան ու առաջարկներ կը ներկայացնեն։

Տօքթ. Թօփճեան, Եւրոպա ուսած զարգացած մարդ, հմուտ համալսարանական մը, իրաւ է թէ այդ որբանոցներուն տեսչութեան կոչուելով, կրնայ պէտք եղած կազմակերպութիւնը տալ, բայց անոր համար ալ պէտք է որ որբանոցներուն ծրագիրը փոխուի և գոնէ միջնակարգ կրթութեան մը ծրագիրով ընթանայ։

Բայց քանի որ առանց մտադրութեան շէնք մը չկայ ու շէնքը բացարձակապէս անյարմար է, և քանի որ որբանոցները նորէն իրենց առջի ծրագիրը պիտի պահեն, պէտք է որ այս ծրագիրը գոնէ կարող ձեռքերով գործադրութեան դրուի, և տարբեր կերպով մը օգտակար հանդիսացնենք մեզի Տօքթ. Թօփճեանը, այդ իսկապէս հմուտ անձնաւորութիւնը որ լաւագոյն սպասարկութիւններ ունի և ուրկէ շատ դիւրաւ կարելի է օգտուիլ։

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութենէն առաջ՝ լաւ չըլլա՞ր որ Ղալաթիոյ Խնամակալութիւնը նախաձեռնարկ ըլլալով, Կեդր. վարժարանի Տնօրէնութիւնը յանձնէ անոր, որուն աշխատութեան յարմար գետինն է արդէն երկրորդական վարժարան մը, մանաւանդ այն տեսակ երկրորդական վարժարան մը, որմէ՝ իբր միակ հաստատութիւնը՝ կրթականապէս շա՛տ բան կ'սպասէ Ազգը, և որ դժբաղդաբար տարիներէ ի վեր անտէրունջ կը կառավարուի։

ՎԱՀԱՆ ԹՕՇԻԿԵԱՆ

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՄԷՋ

«MOTIF VARIÉ»

Տաղանդաւոր Հայ ջութակահար մը, Ահարոն էֆ. Մարլեան, որուն երաժշտական վերջին հրատարակութիւնը ջերմ ընդունելութեան արժանացած է արուեստասէրներու կողմէ, շաբաթ գիշեր ընտանեկան շրջանակի մը մէջ գերազանցապէս ի յայտ բերաւ երգահանի ու ջութակահարի իր կարողութիւնները, ճարտարօրէն վերլուծելով երաժշտական դժուարին կտորներ։

Մարլեան էֆ. ասկէց առաջ պատիւ ունեցած է Կ. Պոլսոյ երաժշտական ընկերութեան անդամակցելու և Եւրոպացի արուեստագէտներու գնահատութեանը արժանանալու։ Բազմաթիւ աշակերտներ ունի որոնց ջութակի դասեր կուտայ այժմ Պէրպէրեան վարժարանի մէջ և ուրիշ տեղեր։ Մասնաւորապէս ուսումնասիրած է ներդաշնակութեան ամենանուրբ երանգները և ատոր համար է որ իր compositio-ներուն մէջ զգացումներու խորունկ արտայայտութեանը հետ ուղիղ համեմատութիւն մը ունի ճաշակի փափկութիւնը։

Երիտասարդ ջութակահարը իր գեղեցիկ արուեստին հմայքը խտացուցած է Motif varié-ին մէջ, որուն առաջին մեղմօրօր շեշտերը անուշ խաղաղութիւն մը կը ծաւալեն։ Կարծես մեղեդի մըն է որ յուզմունքի տաքուկ շիթ մը կը կաթեցնէ հոգիին ալքերուն մէջ և անպատում երանութիւն մը կը ծորէ հոն։ Բայց յանկարծ շեշտերուն անդորր մեղմութիւնը ուժգին թափ մը կ'առնէ, զգացումներու արտահայտութիւնը ու թախծագին արտայայտութիւնը ճարտար փոխանցումով մը կ'ոգեւորուի, զուարթ շեշտ մը կ'առնէ և իր արագ, վառվռուն ելեւէջներուն մէջ կարծես կը պատկերացնէ այն ողբացեալ հանճարեղ պատանեկը, որուն անմոռաց յիշատակին ձօնուած է երաժշտական այս գեղեցիկ կտորը։ Շնորհաւորութեան արժանի է Մարլեան էֆէնտին որ կրցած է արտայայտութիւններու այսքան իրերամերժ պէսպիսութիւն մը ներդաշնակել և ճարտարին ճարտար ելեւէջներով թարգմանել զայն։

Motif varié-էն աւելի դժուարին կտոր մըն է Քասիմի անուան նուիրուած Fantaisie caprice, որ ծայրէ ի ծայր տառապանքի նուագ մը, հեւ ի հեւ թռիչք մըն է, յուզումներով փոթորկուած։ Արուեստագէտը կարծես քմայքին խաղերուն անձնատուր եղած է և կամայական ելեւէջներու հոսանքէն կը մղուի, բայց իր արուեստին ուժովը կրցած է հմայիչ ներդաշնակութիւն մը գտնել այդ ելեւէջներուն մէջ, որոնց ըմբոստ քմայքը ի վերջոյ կը հպատակի արուեստին։

Ամպիկօ Ջութակահար Օննիկ պէյ Մազսուտ և ուրիշ արուեստասէրներ, որոնք Մարլեան էֆ.ին հեղինակութիւններուն ունկնդրած էին, իրենց շնորհաւորութիւնները յայտնեցին տաղանդաւոր երիտասարդին և ամէն յաջողութիւն մաղթեցին անոր միւս հրատարակելի գործերուն։

Մեր մէջ բարեբախտաբար սկսած է ծաւալիլ երաժշտութեան սէրը։ Հիւանդանոցի տարեկան նուագահանդէսները բաւական դեր կատարեցին մեր համայնքին գեղարուեստական ճաշակը զարգացնելու գործին մէջ և Հայ արուեստագէտներու կողմէ պարբերաբար տրուած նուագահանդէսներն ալ ո՛չ նուազ կը սատարեն երաժշտութեան սէրը արծարծելու։ Այս նկատումով՝ փափաքելի էր որ Մարլեան էֆէնտին ալ նուագահանդէս մը կազմակերպէր, որպէս զի ամէն երաժշտասէր առիթ ունենար իր տաղանդն ու արժանիքը գնահատելու։ Ժ.

ՊՏՈՒՂՆԵՐԸ

Պտուղները բաղադրութեան և աղէկութեան տեսակէտով երեք մասի կը բաժնուին. Ա. Ջրոտ, Բ. շաքարոտ, Գ. Նշայոտ ու իւղոտ։

Պտուղներու այս երեք դասակարգն ալ քիչ թէ շատ գործօն դեր մը ունին մեր սննդառութեան պաշտօնին մէջ։ Ջրոտ պտուղներէն կարեւորները հետեւեալներն են. տանձ, խնձոր, սալոր, դեղձ, ծիրան, պարկեշտ (գերասլի) սերկեւիլ, կեռաս, բալ, ղըլըխար (մուշմուլա) ելակ, խաղող, նարինջ, լիմոն, թութ, կիտրոն (աղած քափոնեու) սեխ, ձմերուկ, նուռ են.։ Արդարեւ այս կարգի պտուղներու մէջ ջուրը բաւական ճոխ թիւ մը կը ներկայացնէ, այնինքն (հարիւրին ութսուն)։ Նշայոտ տարրեր գրեթէ չկայի պէս բան մըն է. բնապարունակային մարմինները (ալպիւմինօ) քիչ քանակութեամբ (հարիւրին կէս) կը գտնուին, հետեւաբար անոնց սնուցիչ դերը քիչ է։ Ջրոտ պտուղները միայն մէկ առաւելութիւն ունին, այն ալ իրենց պարունակութեամբ մէջ բաւականաչափ (հարիւրին 20-40) շաքար ունենալնին է, բաց աստի անուշ բոյրով ու թթուով մըն ալ օժտուած են։ Ջրոտ պտուղներուն սնուցիչ մասը բաղդատմամբ բուսեղէններու քիչ մը աւելի է, որու պատճառը շաքարին շատութիւնը կրնայ համարուիլ։ Ամէն պտուղի սննդարար ոյժը իր մէջ գտնուած շաքարին համեմատութեամբ, կը տարբերի, զոր օրինակ, ելակին 10 տրամը 90 գալորի, պարկեշտը 65, դեղձը 40, խաղողը 25 գալորի յառաջ կը բերեն, իսկ միւսները հազիւ 10-20 գալորի կրնան գոյացնել, հետեւաբար այս կարգի պըտուղները սնունդ ըլլալէ աւելի գըրգռեցուցիչ (էքսիթան) են, բայց միւս կողմէ ալ բարեխառնաբար մեծ օգուտներ ունին, այսինքն կանանչեղէններու պէս թէ՛ չափազանց սննդառութեան յառաջ գալիք անհանգստութիւններէ զերծ կը պահեն և թէ արեան կալիութեան (ալգալինիթէ) կը նպաստեն։

Ջրոտ պտուղները սա հատուկ կարգ մը թթուներ կը պարունակեն մանաւանդ ելակը որ բաղդատմամբ միւսներուն աւելի ունի. այս թթուները պտուղներու բաղադրութեան մէջ գըտնուած մալաթ, սիթրաթ, և թարթրաթ ի նման աղերէն յառաջ կուգան. հին գիտնականներէ ոմանք աւազի, յօդացաւի և յօդային կաթուածի (կութ) նման հիւանդութիւններու պարագային, թթու պարունակող պտուղները կ'արգիլէին, որովհետեւ արեան թթուութիւնը աւելցնելով ծանր հետեւանքներ յառաջ կը բերեն։ Կարգ մը գիտական համայն փորձեր սակայն հակառակը կը հաստատեն, որովհետեւ այս պտուղներուն պարունակած աղերը երբ անգամ մը մարսողական ճամբով(?) մարմնոյն մէջ, հոն թթուածինի օժանդակութեամբ այրելով գաղցիում տը բօթասի կը փոխուին, որ ալգալի մը ըլլալուն հետեւանօք արեան և մէջի ասիտը կընուազեցնէ։ Միզային թթուն նուազեցնելու և արեան կալիութիւնը աւելցնելու համար Ջրոտ պտուղներ կարելի է գործածել, որովհետեւ անոնք հանքային ջուրերու դերը կը կատարեն։ Բնախօսներէն ոմանք գիտական այս տեսութեան վրայ հիմնուելով աւազի և կուծ կոչուած հիւանդութեանց պահուն, միայն խաղող, լիմոն, ելակ ուտելը, դարմանումի իբր նոր մեթոտ ընդունած են։ Զուիցերիոյ մէջ, Ճենեւ լճին եզերքը, այգեստաններով շրջապատուած ըլլալով, մասնաւոր այս քնարաններ հաստատուած են, ուր դիմող հիւանդները օրական միայն $^1/_2$-3 $^1/_2$ օխա խաղող կը ճաշակեն իբր բուժիչ ու կազդուրիչ։

Հիմա տեսնենք թէ ինչ արդիւնք յառաջ կուգայ խաղողադարմանումի այս տարօրինակ մեթոտէն. Նախ պէտութիւնը կը նուազի, միզը կ'աւելնայ և թթուութիւնը զգալի անկում կը ունենայ, միւս կողմէ արեան ալգալին ալ կը շատցնէ։ Յօդացաւի, լեարդի (գարաճիյեր) և յօդային կաթուածի պէս հիւանդութիւններու առեն, Զիհիլ, Վիշի, Քարլսպատի ջուր կը յանձնարարեն, հոն այդ կլիմային տակ գրեթէ նոյն արդիւնքը կ'երաշխաւորէ զուիցերիական մեթոտը։

Ջրոտ պտուղներուն ունեցած շաքարը կիլօզ, լեվիլօզ, սաքարոզ անուններով երեք վիճակի մէջ կը գտնուի։ Ասկէ զատ, այս պտուղները բաւականաչափ հանքային նիւթեր ալ կը պարունակեն, այսինքն բօթաս, ֆօսֆօր, սօտ, երկաթ, կիր, մանեզիա, մանկանէզ են. Ջրոտ պտուղները իրենց պարունակած աղերուն համար մեր մարմնոյն հանքային նիւթերու ունեցած կենսական պէտքը եւս մասամբ մը ապահովցնելով ախտութեան դէմ ալ լուծողական դերը կը կատարեն։ Թութը, խաղողը և երկրորդ դասակարգէն եղող պտուղներէն, թուզը, այս բնական հանգամանքը ամէնէն աւելի ունեցողներն են։ Գալով Ջրոտ պտուղներու մարսողութեանը, շատ դժուար է անոնց մանաւանդ անհաս եղած ատեննին, որովհետեւ ստամոքսը անմիջապէս կը խանգարին, աւելի հասունցած ու փտածներն ալ փորհարութեան տեղի կուտան։ Աւելի աղէկ է որ ստամոքսը…

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ   Թիւ 79

ԷՄԻԼ ՇԱՆՊ

ԴԷՊԻ ԲԵՒԵՌ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԷ.

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՆ ՈՒ ՍՐԿՐԱԽՈՅԶՆԵՐԸ

Իրիկուն եղաւ և Մաքս Բանֆէթ ու Համբի Մօրնէր դեռ չէին վերադարձեր. քանի ժամանակը անցնէր մտահոգութիւնը նոյնչափ կ'աւելնար կարաւանին մէջ. ի՛նչ եղած էին արդեօք, ինչո՞ւ այսչափ կուշանային։ Նաւապետ Շէֆիլտ պահ մը Բօլ Մառկըփթայի քով երթալով,

—Տղաքը չեկան, ըսաւ, մութը չկոխած եթէ փնտռտուքի ելլենք, դէշ չենք ըներ. չըլլայ որ վայրենիներու հանդիպելով փորձանք մը բերեն գըլխունին։

Բօլ Մառկըփթա իրաւունք տալով նաւապետին,

—Այո՛, ես ալ ձեզի չափ մտահոգ եմ, բայց, չեմ գիտեր թէ ի՛նչ պէտք է ընել. հիմա եթէ զանոնք փնտռելու ելլենք, մենք ալ կը կորսուինք անտառին մէջ, կարելի է մեր ամենուն վրայ ալ կը յարձակին վայրենիները, գիշերուան մթութիւնը չթողուր որ դէմ դնենք անոնց ու զիրենք պաշտպանենք. ամէն պարագայի մէջ պէտք է մինչեւ վաղը համբերենք։

—Հապա վայրենիները եթէ զանոնք սպաննեն։

—Չեմ կարծեր, որովհետեւ այս կղզին բնիկները այն աստիճան կատաղի չեն։

—Ուրեմն կրնամ քիչ մը մխիթարուիլ։

—Այո՛, որչափ որ կը յիշեմ այս երկրի բնակիչներուն Փօամիէն կ'ըսեն, ասոնք կարճահասակ, պղնձագոյն մարդիկ են սեւ գանգուր մազերով, խիստ խոշոր գլխով, լայն ճակատով ու թանձր և մեծ շրթունքներով. քիչ մը Չինացիները կը յիշեցնեն, իրենց հագուստը և կամ աւելի ճիշդը խօսելով, ծածկոցը փոկի մորթերէ յարմարցուած բաներ են։ Ասոնք ծառի կեղեւէ մէջ կը բնակին, զորս փոքրիկ անտառներու վերածելով ծառերու ոստերովը կը ծածկեն։ Ամառը տախտակէ բազմոցներ կը շինեն ծառերու շուքին տակ ուր ծուլօրէն կը քնանան. իբրեւ սնունդ կուտեն, որսի միս, ձուկ, ծովային կենդանիներ ու վայրի բոյսեր։ Իբրեւ զէնք կը գործածեն ոսկորէ շինուած նետեր։ Արհեստը դեռ իր նախնական վիճակին մէջ է հոս։ Թէեւ կատաղի չեն ու հեզահամբոյր ըլլալ կը թուին, բայց երբ տեսնեն որ իրենց չարիք հասցընել կ'ուզուի անմիջապէս կը գրգռուին ու ամէն վայրագութիւն գործելու կը յանդգնին։ Իմ գիտցածս այսչափ է այս տեղի բնակիչներուն նկատմամբ։ Այս հաշուով, եթէ Մաքս Բանֆէթ ու ընկերը խոհեմութեամբ վարուին, կրնան անվտանգ ազատիլ։ Ասոր հետ մէկտեղ հրահանգ տուի մեր ուղեկիցներուն որ զգոյշ կենան այս գիշեր. բնիկները եթէ կարաւանին տեղը հասնին մինչեւ հոս կուգան, թերեւս անզգուշութիւն մը կրնայ մահացու հետեւանքներ ունենալ։

Նաւապետ Շէֆիլտ Բօլ Մառկըփթայի տեսութիւնները խիստ արդարացի գտնելով անոր որոշած կարգադրութիւնը ուղեկիցներուն, որոնք վերջին ծայր յուսահատ ու մտահոգ էին Մաքս Բանֆէթի ու Համբի Մօրնէրի այսպէս ուշանալուն համար։ Այս տեւական ուղեւորութիւնը միութեան անքակտելի կապ մը հաստատած էր ամենուն միջեւ ու հիմա բոլորն ալ իրենց ընկերներէն երկուքին գլխուն փորձանք մը եկած կարծելով անոնց օգնութեան փութալու միջոցներուն վրայ կը խորհէին։

Ալ սկսած էր գիշերը վրայ հասնիլ, ծովուն փշրտալէն ուրիշ բան չէր լսուեր, ի՛նչ որ իր միօրինակ ժխորովը կարծես ա՛լ աւելի վիշտ կը պատճառէր ուղեւորներուն։ Ո՛չ խնդուք կար, ո՛չ զուարթութիւն, ո՛չ իսկ խօսակցութիւն. ուղեւորները իւրաքանչիւրը մէկ մէկ կողմ փռուած տրտում տխուր կը մտածէին։ մինչեւ իսկ փոքրիկ Պէաթէլ անգամ սիրական շանը վրայ մտածելով չէր կրնար քնանալ։ Այս տրտմութիւնը մինչեւ կէս գիշեր տեւեց կարաւանին մէջ, ուր ոչ ոք խորհեցաւ իրիկուան ճաշ ընել։

Ամէն մարդ աչք ականջ կտրած շարունակ չորս կողմը կը հետազօտէին երկու երիտասարդներէն հետք մը գտնելու յոյսով։ Կէս գիշերին միջոցները շան հաչիւն մը լսուեցաւ, և ամէնքն ալ ոտքի ցատքելով իրենց հրազէններուն պլլուեցան։ Սըր Սէմուրն Ժէռէլթ խոհեմութեան համար, հրաման ըրաւ որ Բօլ Մառկըփթա միայն հրամայէ կարաւանին և ամէն մարդ անոր հրահանգներովը շարժի։ Ճարտարապետը իրաւունք ունէր այսպէս ընելու, կրնար ըլլալ որ փոքրիկ անուշադրութիւն մը ամէն ինչ յեղաշրջէր ու մեծ վտանգի մը ենթարկէր կարաւանը։

Շան հաչիւնը հետզհետէ մօտենալ սկսաւ և վերջապէս Պէաթէլի շունը կարաւանին ներկայանալով ամենուն ոտքերը լիզել սկսաւ մէկիկ մէկիկ։ Խեղճ կենդանիին խօսք հասկցնելու կարողութենէն զրկուիլը ամենուն ալ մեծ վիշտ պատճառեց այս պարագայիս. մտացի շունը իր ձեւերովն ու քաշքշուքներովը բան մը հասկցնել կ'ուզէր թէեւ, բայց մէկ անգամէն անոր միտքը հասկնալ դիւրին գործ չէր անշուշտ։ Շարունակ եկած ճամբէն կը յառաջանար ու ետ դառնալով ուղեւորներուն կ'ուզէր հասկցնել թէ այն կողմերը շատ մը անծանօթ մարդիկ կան։ Տրակոր ետքը փոքրիկ Պէաթէլի քով վազելով առջի ոտքերը մինչեւ իր տիրոջ կուրծքը կ'երկնցնէր, թախանձագին խնդրելով կարծես որ զայն պաշտպանէին։ Կենդանիին այս ձեւերը գրեթէ ցնցեցին ամբողջ կարաւանը. վտանգը բացորոշ էր այլ եւս. ի՛նչ միջոց պէտք էր գործածել պաշտպանութեան համար։ Եթէ անհաշիւ ամբոխ մը իրենց վրայ յարձակելու տրամադիր էր, ի՛նչ կրնային ընել. Այն ընել իրենք ալ մը մարդիկ։ Ամէնքն ալ իրենց այս վերջին ճամբորդութեան պահուն շատ մը նաւաբեկեալներու արկածներ մտիկ բրած էին Մաքս Բանֆէթէն, որ յատուկ ծաղրածութեամբ նկարագրած էր թէ վայրենիները ի՛նչ ընթացք կը բռնեն երբ սպիտակամորթ մը ձեռք անցընեն։ Բաղդաւորութիւնը թէեւ ամենուն քաջութիւնն ալ կար չափէն աւելի, սակայն վայրենիներուն հետ ըլլալու վախն ալ չէր կրնար մոռնալ։ Ամէնքն ալ այս մտածումները ունենալով հանդերձ բնաւ բան չէին յայտներ իրենց ուղեկիցներուն, վախնալով որ զանոնք ալ թուլցնեն։

Բօլ Մառկըփթա խզելով լռութիւնը,

—Հիմա, ինչպէս կը տեսնէք, ըսաւ շունը ամէն բան կը հասկցնէ մեզ. այն կողմերը վայրենիներ կան, ասիկա ալ վճռելի պարագայ մըն է. դէմ փորձելու համար կարելի է զէնք գործածել, ամէնքս ալ պէտք է որ ծառերու ետեւ պատսպարուինք։

Մաքս Բանֆէթի բառերը խիստ արդարացի էին. երիտասարդը գ… խօսքը չաւարտած … նետ մը եկաւ հեռուէն ու ծառի կոճղին մխուեցաւ։

Այս անակնկալը իրականութեան … բաւ ամէնքն ալ, որոնք առանց … բարդի մը սպասելու ծառերու ետե… պատսպարուեցան։

(Շարունակելի)

արութեան ենթակայ չեզոքները այս ուղները միգամածն (խոչափ) և կամ մըսոնօֆ վիճակի մէջ ունին, որով- նաւ սաւքութեան պղտիկութեանը ւ պտուղներուն ձեւաւորդային (Փիպլեօ, եի) մասերը կ'ունին և այսու մարսու- թիւնը աւելի կը դիւրացնեն, մինս մէջ ստամաքսին խանգարմանը պատ- ռ եղող չատ մը խմորեալ նիւթեր նոյ վտանգաւոր աղդեցութիւնը կը ացնեն: Ասկէ զատ գօմբօսները հասարակ մեծ քանակութեամբ չա- ր պարունակելուն պատճառաւ, ուցիչ ոյժերով օժտուած են:

Չրատ պտուղներու մէջ դեղձը, խա- ը, նարինջը և թութը դժուարա- րս են: Սալորին, ելակին, բալին և ասին մարսողութիւնը քիչ մը աւելի նեցուցիչ է, պարկուկը, ծիրանը, նձը, խնձորը անմարսելի են: Գալով որուկին և սերկեւին ատոնք ստամոքսին բնաւ չեն հաչտուիր և միշտ ան- ովխոտ կ'ըլլան:

Ամէն պարագայի մէջ պտուղները ոք չէ բնաւ կեղեւով ուտել, որով- եաւ կեղեւները պտուղներուն ամէ- ն դժուարամարս մասը կը կազմեն, եմն ալ հողոտ և փոչիոտ ըլլալով ն մը ինքնակոչ հիւրերու (միքրոպ) ապաստանարան կը ծառայեն:

Չաքարոտ պտուղները. — Ամէն պը- ղ իր բաղադրութեանը մէջ քիչ չատ չաքար կը պարունակէ, սա- ն անոնցմէ երեք հատը չաքարի մէ կարծուածէն չատ աւելի հա- ստ ըլլալով իբր կենսական սնունդ ւունուած են, զորօրինակ թուզը, մաը, պանանը (մօզ):

Չաքարի այս ճոխութենէն է որ այս ուղներուն 10 տրամը 70—80 գա- ի յառաջ կը բերէ, և միեւնոյն չա- վ մսէն երկու անգամ աւելի սննդա- ր են:

Արմաւը և պանանը տաք կլիմայի ղովրդեան միակ սնունդը կը կազմէ, մինը, չոր թուզը եւս աւելի չաքար նենալուն համար արժէքաւոր սնունդ- րէն են:

Իւղոտ և նչայոտ պտուղները: — Պը- ուղներու այս երրորդ դասակարգէն կոյզը, նուչը, չագանակը, կաղինը պիստակը (ֆըստըխ), ունեցած յատ- կութիւնները վերը յիչուածներէն բոլո- րին տարբեր են, ասոնց մէջ ջուրը և չատ քիչ է, սակայն մեծ քանա- կութեամբ (հարիւրին 40-60) ճարպային նիւթեր կը պարունակեն. մասնաւորա- ր յիչատակելի է ընկոյզը և կաղինը. չին և պիստակինը նուազ է. չագա- ընկոյզին, կաղինին, չագանակին աւելի է:

Չագանակը նչայոտ նիւթեր պա- նակող պտուղներուն առաջինն է. այոտ և իւղոտ պտուղներուն սնու- ոյժերը չատ են. 10 տրամ ընկոյզը գալօրի, նոյն քանակութեամբ կա- ը 230, նուչը 210 գալօրի կ'ապա- հեն մեր սննդառութեան բըօկրա- մէջ, չագանակին 10 տրամը 35 լօրի կ'արժէ:

Բայց պէտք չէ մոռնալ որ, բոլոր պտուղներուն մարսողութիւնը ւար է, հետեւաբար անոնց սնուցիչ ութիւններէն չմլորած, պէտք չէ նցմէ չափազանց ուտել:

քիչ, բայց միշտ ուտել. ահա՛ ա- ջապահիկը:

ԱՐՄԷՆ ՉՊՈՒՔՃԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԾՈՎԱՄԱՐՏԻՆ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐԸ

Ստուգուած է այլ եւս թէ Քօրէայի ուցին մօտերը տեղի ունեցած է ա- որ նաւամարտը, որուն հետաքըրք- թեամբ կը սպասուէր երկար ատենէ եր: Ռուսական չորս մարտանաւե- ն ընկղմիլը ծանուցանող հեռագիրը յարէ թէ Ռօժտէսթվէնսքիի նաւա- միղին մնացեալ մասն ալ փճացած Ծանրակշիռ լուր, և սարսափելի ի- րականութիւն: Թօկօ իր նպատակին նելու համար պատահականութեանց ձէն նպաստաւորին կը սպասէր: մնական ծովեզրերքներուն մօտ յար- ում մը ո՛չ միայն դիւանագիտա- տխուր դէպքեր առաջ պիտի բե- Ճարոնի և Ֆրանսայի միջեւ, այլ աւանդ Ռօժտէսթվէնսքիի նաւ- տեալ մարտանաւերուն առիթ մը յած կ'ըլլար մօտակայ ֆրանսա- չէզոք նաւահանգիստները ապաս- նելու: Ճարոն ամէն բան կանխա- ութեամբ և հանդարտ գլուխով կար- գրեց: Անգլիոյ միջնորդութեամբ և ալ կտրուկ գործողութեամբ հրաւէր դաց Ֆրանսայի հերիք երես տալ ակիդ Տէրութեան մարտանաւերուն, եռացնել զանոնք, յարգելով ուղ- ղիղ Տէրութեան մը խոստումը՝ չէ- ութիւնը պահպանելու համար: Փը- սա հասկցուց Ռուսիոյ թէ ա՛լ բա- ան է, և, որպէս զի Ռուսք իր ը- ը աղէկ հասկնան, ծովակալ Ժօնք- ը իր տրամադրելի նաւային ուժե- սիսաւ ռուս մարտանաւերը պըրպտել ռացնել Հնդկաչինու ծովեզերք- ն:

նգամ մը որ Ճարոն այս առաջին յողութիւնը դիւանագիտական ճամ- կատարել տուաւ Ֆրանսայի, ա՛լ յաւ թէ եկած է ժամանակը գոր- ծելու, և Թօկօյին առիթ տալու երին մէջ փորձ վարպետութիւնը ցուցանելու: Ռուսք Չանկայի երուն բացերը չեզոք մը ըրին, այի նեղուցին մէջէն ճարոնական մտնելու, և ամէնէն կարճ ճամ- բով Վլատիվոստօք հասնելու համար: Ի՛նչ դժուարին խաղերու նշաւակ եղան Ռուսք առանց ուժ մը արձակելու իրենց ճնշատամակէտը բանալու նպատակաւ. բայց բախտը չյաջողեցուց: Անհամբերութ Թօկօ իր ճպաչտօնակից Ռօժտէսթվէնսքիին պիտի չ'ստորճանել ատոնք Վլատիվոստօք հասնելու պարծանքը, որ յաւէտ պիտի անմահացնէր իր անունը պատմական տարեգրութեանց մէջ: Գնաց սպասեց Քօրէայի նեղուցին բերանը, իր կռուես մարտանաւերը մինչեւ Չանկայի ջուրերը փութացնելով, և անթել հեռագրութեան միջոցաւ իմանալով բոլոր ռուսական գործաւորութիւնները: Թօկօ Քօրէայի Մազամբոյի նաւահանգիստին առջին դէտ կը կենար և չատ հաւանական է որ հեռագրուած բաղխումը, որ աղետալի եղաւ ռուսներուն, տեղի ունեցած ըլլայ Թուչիմա կղզիին մօտերը որ Քօրէա նեղուցը կը բաժնէ Քըուչէնսիրէն և Պռուկիօն կոչուած նեղուցներէն: Թօկօ պիտի չներէր որ Ռուսք աւելի մօտենային Նիկաղաքիի արեւմտեան կողմը, որովհետեւ այդ պարագային պիտի արգիլուէր ամբողջ վաճառականութիւնը և հաղորդակցութիւնը ճարոնական և չինական նաւահանգիստներուն միջեւ: Եւ զարկաւ Թօկօ Ռօժտէսթվէնսքին, որովհետեւ ճիշդ ատենն էր և Ռուսք փախչելու տեղ չունէին: Չանկայ չատ հեռուն մնացած էր, և չորս կողմն ալ թշնամի ջուրերով միայն շրջապատուած էր:

Չինական հարաւային ծովէն դէպ ի հիւսիս և մասնաւորապէս Վլատիվօսթօք հասնելու համար, ծովակալ Ռօժտէսթվէնսքիի առջեւ երեք ճամբայ բաց կար: Առաջին և ամէնէն երկար ճամբան կը սանէր Չէլէպեան և Եօլօ կղզիներուն մէջէն Պօրինէօ կղզիին չըրջակայքէն Մեծ Ովկիանոսը, և անկէց ալ հիւսիսային արեւելեան ուղղութեամբ Ճարոնի ջուրերէն Վլատիվօսթօք: Բայց այս ճամբան ահագին դըժուարութիւններ և վտանգներ ունէր, որովհետեւ Պօրինէօ կղզիին առջեւ բուստի ժայռեր ցցուած են, և առանց փորձառու և ծիւոն նաւուղիղներու գրեթէ անկարելի էր Ռուսներուն այդ ճամբան ընտրել:

Երկրորդ ճամբան Ֆօրմօզայի առջեւէն կ'անցնի, արեւելքէն կամ արեւմուտքէն, ուղղակի Ֆօրմօզայի նեղուցին ճամբան է ասիկա: Իրաւ է որ ամէնէն կարճ և ամէնէն ուղղակի ճամբան էր այս, բայց ամէնէն ալ վտանգաւորը միեւնոյն ժամանակ, որովհետեւ Ռօժտէսթվէնսքի անկասկածօրէն կրնար գիտնալ թէ Ֆօրմօզա նեղուցին մէջ գտնուած Բէսքատոր կղզիները, որոնք Թօրփիլլական յարձակումի մը համար յոյժ նպաստաւոր պատեհութիւն մը կ'ընծայեն, Ճարոնցիներուն կողմէ պիտի գործածուէին մանաւանդ յարձակումներու համար ռուսական նաւատորմին վրայ: Ասկէց զատ, Ճարոնցի հնարամիտ և բանիմաց ազուէսը, Թօկօն, արդի ժամանակներու ամէնէն մեծ ծովակալը, որուն յաձնուեր Ֆօրմօզայի Թամզուի, Քէլունկ և Թաքաօ նաւահանգիստները կը գտնուէին, իր նաւատորմին ստուար մասին հետ կը գտնուէր կա՛մ Մազամբոյի առջեւ, և կամ Ցուչիմա կղզիին առջեւ, Քօրէայի նեղուցին մէջ: Եթէ այդ ճամբէն երթար Ռօժտէսթվէնսքի, ուղղակի իր հակառակորդին բաղուկներուն մէջ պիտի իյնար, և վճռական ճակատամարտին յառաջադրոյն առիթը ի՛նք ստեղծած, ի՛նք տուած պիտի ըլլար:

Երրորդ ճամբան մեր ընթերցողներուն առջեւ պարզէ առաջ, պէտք է ըսել թէ Ռօժտէսթվէնսքի կ'երեւի թէ ա՛յս ճամբան, այս երկրորդ ճամբան ընտրեց, որովհետեւ երէկի բոլոր հեռագիրները Ցուչիմա նեղուցը կամ կղզին կը յիչատակեն իբրեւ ընդհարումին վայրը, ուր ահաւոր հարուածը տրուեցաւ Ռօժտէսթվէնսքիի, եթէ երկու օրէ ի վեր սուտ չեն խօսիր հեռագիրները:

Երրորդ ճամբան, և համեմատաբար նուազ վտանգաւոր ճամբան կը մնար Ռուսներուն Ֆօրմօզայի հարաւային ծայրին և ամերիկեան Լուսոն կղզիին հիւսիսային ծայրին միջեւ գտնուած ծովամասը, որ Պաթան կղզիներով լեցուած է: Այս կղզիներուն հիւսիսային կողմը գտնուող ծովախեղը կը կոչուի Պաչի ջրանցք, և հարաւային ծովախեղը կը կոչուի Պալինթանկ ջրանցք: Ռուսք այս ճամբով, որ Ամերիկայի կը վերաբերի և ականներով լեցուած չէր կըրնար ըլլալ, կրնային անվտանգ իրենց ճամբան չարունակել դէպի հիւսիս, ճարոնական կղզիներուն արեւելեան կողմէն: Բայց այս ճամբով ալ Վլատիվոստօք հասնելու համար Ռուս նաւատորմիղը ամէն պարագայի մէջ պարտաւորեալ էր անցնիլ ճարոնական Եէզօ կղզիին կամ հիւսիսէն կամ հարաւէն, այսինքն կա՛մ Լա Բէրուզ նեղուցէն և կամ Ցուկարու նեղուցէն, և այս երկուքն ալ անչուշտ ծովային ականներով պաշտպանուած էր Ճարոնցիներուն կողմէ:

Երէկ իրիկուն ընդունուած եւրոպական թերթերուն մանրամասնները իբրեւ ստուգութիւն մը կը ծանուցանէին թէ Ռօժտէսթվէնսքի այս ճամբէն, այսինքն Պալինթանկ ջրանցքէն անցած է, Փիլիպպինեանց հիւսիսային կողմէն: Եւ ապացոյցներ ալ չէին պակսիր, որովհետեւ Նակազաքի հասնող չոգենաւ մը այդ ճամբուն վրայ տեսեր է 14 յածանաւեր, 6 Թօրփիլլահալածներ, և Մանիլայի ա՛յն հեռագիրը, որ ծովամարտին առաջին լուրը կուտար, Պաթան կղզիներուն մէջ եղածի նման կը ծանուցանէր:

Հաւանական է թէ Ռօժտէսթվէնսքի երկուքի բաժնած ըլլայ իր նաւատորմիղը, մէկը երկրորդ ճամբէն, միւսը երրորդ ճամբէն արձակելով, երկու ճամբուն ալ բախտը փորձելու համար, և այնպէս նաւ Վլատիվոստօք հասցնելու համար իր նաւային ուժերուն գոնէ մէկ մասը: Երկրորդ ճամբուն բախտը չժպտեցաւ Ռօժտէսթվէնսքիի, անանինք Լա Բէրուզ և կամ Ցուկարու նեղուցը ի՛նչ անակնկալներ պատրաստած է իրեն կամ իր տեղակալներուն:

Այսպէս Ռօժտէսթվէնսքիի ճամբորդութեան ծովային քարտէսը անորոշ և չփոթ վիճակի մը մատնուած է, և հակասութեանց ներկայ խոր անդունդին մէջ սակայն կարելի է նշմարել ընկղմած ռուս մարտանաւեր, ինչպէս հեռագիրները ցոյց կուտան:

Զարմանալի զուգադիպութեամբ մը, այս անգամ ալ հետաքրքրաշարժ և սպասուած նաւամարտին ռուսական կորուստներուն անդրանիկ լուրը Համէն տրուեցաւ, ինչպէս եղած էր Փորթ Արթուրի ժամանակները:

Իբրեւ վերջին նիւթագրութիւն, ըսենք նաեւ որ թերեւս Ռօժտէսթվէնսքի Պաթան կղզիներէն խոյս չեղուած մը ըրած ըլլայ դէպի Քօրէա նեղուցը, Լուսոն կղզիներէն անցնելով: Պաթան կղզիներէն մինչեւ Քօրէա նեղուց 1700 մղոն է, մինչդեռ նոյն ճամբէն մինչեւ Ցուկարու նեղուց 2500 մղոն է, իսկ Լա Բէրուզ նեղուցին ճամբով 3000 մղոն:

Այս տեսութենէն կը հասկցուի թէ ի՛նչ սոսկալի կացութեան մէջ կը գըտնուէր Ռօժտէսթվէնսքի որուն հիւանդութեան մասին հիմա ոչ ոք կը խօսի կամ կը հետաքրքրուի:

ՃԱՐԸ ՔՈՐԷՆՀԱԿԻ ՄԷՋ.—«Սթանտարտ»ի Քօրէնհակի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ կ'ըսուի որ Վէհ. Ճարը մըտադիր է ի մօտոյ Քօրէնհակ այցելել, ըստ սովորութեան: Ֆրէտէնսպօրկի մօտ Ճարին մասնաւոր ամարանոցը կը ներկուի կոկիկ, և կարասիները նորոգութեան կ'ենթարկուին:

ՄԱՐՈՔԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Լոնտոնէ հետեւեալը կը հեռագրեն «Մաթէն»ի.—Լոնտոն եկած պաշտօնական լուրերը կը ցուցնեն թէ բոլորովին անհիմն են այն լուրերը իբր թէ գերման պատուիրակ Թաթէնպախ կարեւոր յաջողութիւններ տարած ըլլայ Ֆասի մէջ: Գերման պատուիրակը մինչեւ հիմա բան մը չէ ընդունած, թէեւ բաւական խիստ լեզու ալ բանեցուցեր է Մարոքի կառավարութեան մօտ: Ցայտարարեր է թէ Գերմանիա պէտք եղած դրամը, զինուորական ուսուցիչները պիտի տայ, բայց Մարոքի կառավարութիւնը պարզապէս պատասխաներ է.—«Շնորհակալ եմ:» Ընդհակառակն ֆրանսական պատուիրակութիւնը ինչ ինչ կարեւոր առաջարկութիւններ այժմէն իսկ ընդունիլ տուեր է, և կը յուսացուի որ երբ անգլ. պատուիրակութիւնն ալ Ֆաս երթալով Ֆրանսացիներուն ոյժ տայ, Մարոք այլ եւս նոր յարաբերութեան մէջ պիտի չմտնէ Գերմանիոյ հետ:

ՌՈՒՍԻԱ ՄԱՐՏԱՆԱՒ ԿԸ ԳՆԷ.—Տէյլի Քրօնիքլ Սոֆիայի թղթակիցը կը հեռագրէ.—Ռուսիա նոր մարտանաւեր ձեռք ձգեց: Չորս զրահապատ յածանաւ և երեք Թօրփիլլահալած, որոնց երկուքը նոր գրութեամբ: Մասնաւոր գործակալներ այդ նաւերը գներ են Արժանթինէն: 2000 ռուս նաւազներ, որոնք նոր մարտանաւերուն յատկացուած են, անցեալ չաբթու Լիպաւէ մեկներ են Նոր Կոււննիոյ ծովեզերքը երթալու համար, ուր նորնաւերը իրենց պիտի յանձնուին տարբեր դրօշի տակ: Ռուսիա ի վարձ այս ծառայութեան 5 միլիոն րուպլի արժողութեամբ երկաթուղիի իրեղէն պարգեւեր է: Լօքօմօթիվներն ու վակոնները Ռուսիոյ մէջ պիտի չինուին: Ռուս կառավարութիւնը այս գնումը ո՛չ մէկուն կողմէ չէզոքութեան հակառակ վարմունք մը չի նկատեր, առարկելով թէ Ճարոն ալ պատերազմին սկիզբը Արժանթինէն գնեց Քազուկա և Նիշի մարտանաւերը: Այս լուրը բոլորովին անակնկալ մըն է, որովհետեւ Արժանթինեան կառավարութիւնը անցեալ տարի հերքեց թէ գործակալներուն նաւ ծախած ըլլայ: Անգլիական և ճարոնական կառավարութիւնները բացատրութիւն պահանջած էին Արժանթինէն, որ վերի պատասխանը տուած էր: Ուստի եթէ հիմակուան այս լուրը ստուգուի, դիւանագիտական նոր միջադէպեր պիտի ծագին, և հաւանական է որ Ճարոն արգիլք յարուցանէ Արժանթինի չոգենաւային երթեւեկութեանց դէմ:

ՌՕԺՏԷՍԹՎԷՆՍՔԻԻ ԿԻՆԸ.— Տիկին Ռօժտէսթվէնսքի ծովային նախարարութեան դիմելով ստիպողաբար լուր պահանջեց իր ամուսնին առողջական վիճակին վրայ: Բայց ստոյգ բան մը չկրցան ըսել իրեն: Տիկինը ամուսնեաւ գնաց ֆրանսական դեսպանատունը ուր կարելի չեղաւ գոհացուցիչ պատասխան մը տրուիլ հէք կնոջ:

ՖՐԱՆՍԱ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆԷ ՀՆԴԿԱՉԻՆԸ.— Նախարարաց խորհուրդին մէջ ծովային նախարար Թօմսօն յայտարարեց թէ երկրորդ նաւաբաժին մը պատրաստուած է Հնդկաչինու համար: Մինչեւ Նոյ.ի սկիզբը Սայկօն պիտի հասնին նոր մարտանաւերը, որոնք են երկու ընդծովեայ, չորս եզերապահ մարտանաւ՝ Թօրփիլլարձակ խողովակներով զինուած, որոնք Սայկօն գետին բերանը չատ լաւ ծառայութիւն մը պիտի կրնան մատուցանել:

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Լոնտոնի ճարոնական դեսպանը անցեալ օր Լոնտոնի արտաքին գործոց պաշտօնատանը երթալով մէկ ժամէ աւելի խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Լորտ Լէնստաունի հետ, որ բոլորովին ատանձին էր:

ՍՈՎԸ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՍԻՊԻՐԻՈՅ ՄԷՋ.— Վլատիվոստօքէն կը հեռագրեն ռուս թերթերուն թէ, Սախալին կղզիին մէջ սով կը տիրէ: Օխօթսքի մէջ չունի մըս կ'ուտեն: Քամչաթքայի մէջ ալ նոյն վիճակը: Ամուրի երկրին մէջ բան գործ չկայ: Եթէ պատերազմը քանի մը ամիս ալ տեւէ, այդ գաւառին մէջ ալ սով պիտի տիրէ:

ՃԱՐՈՆԻ ՆԱԽԿԻՆ ԵՒՄՏԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Արտաքին գործոց նախարար Պարոն Քամուրա և ելմտական նախարար Պարոն Սօնէ Սախարունի ընկերակցութեան ակումբին մէջ ճառեր խօսեցան: Պարոն Քամուրա ըսաւ թէ Ճարոնի ելմտական կացութիւնը ամբողջ աշխարհի հիացումն պատճառեց: Ուրախառիթ պարագայ մըն է որ, ըսաւ, Ճարոն ճակատամարտի դաշտերուն վրայ իր գործութենէն զատ ցոյց տուաւ նաեւ հաւասար չափով դրամական և արտադրող ոյժ մը: Պատերազմը երկար պիտի տեւէ, և վստահ է որ սեղանաւորական աշխարհը պիտի կարողացնէ Ճարոնը իր բոլոր նպատակին հասնելու: Պատերազմէն վերջ Ճարոնի առջեւ անհուն չահաստաններ և ասպարէզներ պիտի բացուին, և Ճարոնցի վաճառականները իրենց ձեռքէն եկածը պիտի ընեն իրենց գործը ընդարձակելու և նոր դրամագլուխներ պատեհցնելու գործին համար: Վստահ է որ պատերազմէն վերջ օտար դրամագլուխը Ճարոնի մէջ պիտի հոսի առատօրէն: Պարոն Սօնէ շնորհակալութիւն յայտնեց Ճարոնի սեղանաւորական և առեւտրական դասակարգին, որ դրամական միջոցները դիւրացուց մեծ պատերազմը առաջ վարելու համար:

ՄԱՏԱԿԱՍՔԱՐԻ մէջ մինիները սկըսած են դժուարութիւններ յարուցանել ֆրանսական իշխանութեանց դէմ:

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻՆ

ԱԼՖՕՆՍ ՌՕՉԻԼՏ

ԴՐԱՄԻ ԻՇԽԱՆ ՄԸ

Սեղանաւորական միջազգային աշխարհը կորսնցուց իր ամէնէն հզօր գըլուխներէն մին: Ալֆօնս Ռօչիլտ, Փարիզեան Տան պետը մեռաւ 78 տարեկան: Հարուստ կեանք մը, տնտեսական ամենամեծ յաջողութիւններով լեցուն, իր վախճանին ժամանեց: Ալֆօնս Ռօչիլտի գործունէութիւնը անցեալ դարուն ամբողջ երկրորդ կէսը գրաւած է: Սեղանաւորական ամենամեծ գործառնութիւններ, որոնք այդ ժամանակամիջոցին կատարուեցան Եւրոպայի մէջ, միլիառներու վրայ փոխառութիւններ, թուղթերու չրջաբերութիւններ, ճարտարարուեստի բաժնեթուղթեր, պետական գանձատոմսերու չրջաբերութիւն, բազմաթիւ մեծ երկաթուղիներու դրամական գործառնութիւններուն կարգաւորութիւնը, իր գըլխաւորութեամբ և իր գործակցութեամբ կատարուած են, և իր մօքին դրոշմը կը կրեն:

Պարոն Ալֆօնս Ռօչիլտ Փարիզի Ռօչիլտեան Տան հիմնադիր Պարոն Ճէյմս Ռօչիլտի երէց որդին էր: Պարոն Ճէյմս Ռօչիլտի աղդեցութիւնը անսահման էր գրեթէ, իր ատենուան ֆրանսական կառավարութեանց բոլոր սեղանաւորական գործառնութիւնները իր Տանն միջոցաւ կը կատարուէին, և այս գործառնութիւններէն բղխեցաւ այն մեծ դրամական կարողութիւնը որուն տիրացաւ Ռօչիլտեան Տան Փարիզեան ճիւղը: 1868ին մեռաւ Պարոն Ճէյմս Ռօչիլտ, և Ալֆօնս Ռօչիլտ իրեն յաջորդեց իբրեւ վարիչ Փարիզեան Տան, և այսպէս չարունակեց մինչեւ 37 տարի: Սակայն հօրը մահէն 10 տարի առաջ կը մասնակցէր Փարիզեան Ռօչիլտի Տան բոլոր մեծ գործերուն: Երբ անկախ վարչութիւնը ստանձնեց, իր առաջին մեծ գործողութիւնը եղաւ աջակցիլ և արդիւնաւորել այն ահագին միջոցները, որոնցմով Ֆրանսա Գերմանիոյ վճարեց պատերազմական ծանօթ տոկալի գումարը, ֆրանքօ-գերմանական պատերազմէն վերջ: Ֆրանսա յանձն առած էր Գերմանիոյ հատուցանել 5 միլիառ ֆր., գումար մը՝ որ տոկոսով մէկտեղ բարձրացաւ 504 միլիառի: Ասանկ հսկայական գումար մը թերեւս ամենամեծ վճարումն է որ երբեք եղած ըլլայ միջազգային գործերուն և հաղորդակցութիւններուն մէջ: Այսքան ահագին գումարի մը յանձնառութիւնը և գործադրութիւնը անկարելի նկատուեցաւ, բայց Ֆրանսա յաջողեցաւ վճարումը կատարել մասամբ ոսկի և արծաթ դրամով, մասամբ փոխանակագրերով զարմանալի կերպով կարճ ժամանակի մէջ, առանց երբէք դըդըւելու իր վարկը, նոյնիսկ պայմանեալ ժամանակէն վեց ամիս առաջ, ա՛յնպէս որ գերմանական պահակազօրքերը կրցան ժամանակէն ալ առաջ եւ քաչուիլ ֆրանսական հողերէն: Դրամական այս հզօր գործառնութիւնը երկու մեծ փոխառութիւններով կատարուեցաւ: 1871ին, հաշտութեան կնքումէն անմիջապէս վերջ, 2776 միլիոն ֆր. 5% փոխառութիւն մը հրապարակ հանուեցաւ $82\frac{1}{2}$% չրջաբերութեամբ, 1872ին 4136 միլիոն ֆր. նոր 5% փոխառութիւն մըն ալ հրապարակ հանուեցաւ $84\frac{1}{2}$% չրջաբերութեամբ: Ասոնք են ֆրանսական 5% Ռանթերը, որոնք յաջորդական փոփոխումներով մինչեւ 3% իջան: Ամենամեծ մասամբ այս փոխառութեանց թուղթերը Ֆրանսայի մէջ մնացին, և այս միջոցին էր որ Ռօչիլտեան Տանը վճռական դեր մը կատարեց: Պատերազմէն վերջ Ֆրանսայի վճարած երկրին տոկոսը 6% էր ատեն մը, բայց կամաց կամաց երկրին վարկը և բարեկեցութիւնը վերահաստատուելով 3%ի իջաւ:

Ալֆօնս Ռօչիլտ մեծ վաճառական մըն էր, Եւրոպայի ամենամեծ վաճառականներէն մին: Իր պարծանքը ա՛յն չէ միայն որ իր հօրը թողուցած մեծ գործին վարչութիւնը չարունակեց: Լաֆիթ Փողոցին մէջ հաստատուած հնորհայ Դրամատունը միշտ կեդրոն մըն էր միջազգային սեղանաւորութեան հաղորդակցութեանց: Եւրոպայի առաջնակարգ սեղանաւորներէն խումբ մը, և նոյն իսկ չատ մը մեծ քաղաքագէտներ, երբ Փարիզ գային, անպատճառ պիտի այցելէին հոն, և Փարիզի Ռօչիլտեան Տան փորձառու նահապետին հետ ողեւորեալ խօսակցութիւններ պիտի ունենային անպատճառ: Պիզմարք իչխան, որ 1867ի Տիեզերական Ցուցահանդէսին առթիւ Փարիզ գացած էր, և նաեւ հետեւեալ տարին, քանիցս Ռօչիլտ Եղբարց Ֆիրմային դրամատունը երթալով Ալֆօնս Ռօչիլտի մասնաւոր դիւանին մէջ երկար բարակ կը խօսակցէր անոր հետ: Պիզմարք իչխան ինք անձամբ պատմած է թէ ի՛նչ պատկառանք կ'զգար իրեն սեղանաւորական աշխարհին այդ մեծ անիւը, որ կը չարժէր ամէնէն տարբեր ճարտարարուեստական գործողութիւնները և դըրամական հրապարակը: Իրաւ է որ Քրէտի Լիօնէի հաստատութեամբը և ֆրանսական վարկին հետզհետէ յոյժ ծաղկեալ կացութեամբ, Ռօչիլտեան Տանը չունէր այլ եւս երբեմնի մենորժեցող դերը, բայց Պարոն Ռօչիլտ բոլոր ֆրանսական դաչնակներուն սեղանաւորական խորհրդականը մնաց: Փարիզեան Հրապարակին խորհրդատուն էր, և քանի՛ քանի անգամ ինք միայն յաջողեցաւ այդ հրապարակին տագնապները բառնալ: 1882ին Պօնթու ընկերութեան տագնապին ժամանակ հրապարակը պաշտպանեց ծանր քայքայումէ մը: Ութը տարի վերջը գործկալ Ռօչիլտեան տան 80 միլիոն ֆր.ի փոխադրութեան չնորհիւ էր որ Քօնթուար տ'Էսքօմթի ամբողջական քայքայումին առաջքը առնուեցաւ, և վերակազմուեցաւ այդ մեծ Պանքան, մինչ Պարոն Հիրչ ալ հարկ եղած միջոցները կ'ընձեռէր պղնձի մթերքը արժեցնելու համար: Երբ անցեալ տարի Փարիզեան հրապարակը ահաւասարակ մատնուեցաւ ռուսական արժէթուղթերուն անկման փոթորիկին պատճառաւ, Ռօչիլտեան Տանը անգամ մը եւս մասնակցեցաւ Ֆրանսական Պանքին մակարդակը և վստահութիւնը վերահաստատելու համար: Պարոն Ալֆօնս Ռօչիլտ չատ տարիներէ ի վեր Պանք տը Ֆրանսի վարիչն էր, բայց երբեք իր անձնական նպատակին չէր գործածեր Պանքան: Այս մասին գեղեցիկ խօսք մը ունէր զոր յաճախ կը յիչեցնէր:—«Պանք տը Ֆրանսը ուրիչներուն համար է, ոչ թէ Ռօչիլտեան տունին համար:» Իր պանքան կը միջամտէր միայն տագնապալից չրջաններու մէջ, առժամեայ կարգադրութիւններ ի գլուխ հանելու պատուական գործիք մըն էր, կացութիւններ փրկելու գործարան մը: Օր ըստ օրէ մասնաւոր պանքաները կ'աւելնային Ֆրանսայի մէջ և մեծամեծ գործառնութիւնները կ'իւրացնէին, բայց այդ Պանքաներուն գլուխը միշտ Ռօչիլտեան Տունն էր: Այս ճշմարտութիւնը երեւան եկաւ 1890ին Պէյրինկ Տան սնանկութեան ատեն, երբ Պարոն Ալֆօնս Ռօչիլտ երեք միլիոն անգլ. ոսկիի ձեռք բռնեց Պանք տը Ֆրանսի, և ա՛յնպէս ըրաւ որ Անգլիոյ Պանքան գործին մէջ մտցուց, և Լոնտոնի հրապարակին ալ աղէտք մը կրցաւ արգիլել: Ռօչիլտեան Լոնտոնի Տանը աւելի տեղական գործերով կը զբաղի, մասնաւորներու դումարները և գոհարեղէնները առանց կ'առնէ, բայց Փարիզեան Տանը աւելի կը զբաղի միջազգային սեղանաւորական գործերով, և կը վարէ բազմաթիւ ճարտարարուեստներ, որոնց մէջ դրած է իր դրամական ոյժը, որ կ'ազդէ այսպէս մեծապէս Եւրոպայի բոլոր ճարտարարուեստական աշխարհին վրայ:

Ահա ա՛յս է պատճառը որ Ռօչիլտի Փարիզեան Տանը Աւստրիոյ հրապարակին վրայ և անոր պետական վարկին վրայ կ'ազդէ մեծապէս, և Աւստրիոյ ճարտարարուեստներուն մէջ կը կատարէ կարեւոր դեր մը: 70 և 80ական թուականներուն Աւստրիոյ և Մաճառստանի Ռանթը ամենամեծ մասամբ Փարիզեան հրապարակին վրայ երեւցաւ: 1875, 1885ին և ուրիչ տարիներ Մաճառստան իր փոխառութիւնները կնքեց Փարիզի Ռօչիլտեան Տանէն: Երբ 90ական թուականներուն Փարիզեան հրապարակը գոցեց իր դուռները Եռեակ Դաշնակցութեան Տէրութիւններուն առջեւ, Ռօչիլտեան Տանը ազդուեցաւ այս քաղաքական հաչիւներէն, և այլ եւս Աւստրիա չկրցաւ իր փոխառութիւնները ընել նոյն հրապարակէն:

Սեղանաւորական միջազգային գործողութեանց մէջ Ռօչիլտեան Տան կարեւորութիւնը անգամ մը եւս չեչտուեցաւ ռուսական փոխառութեանց առթիւ: Երբ Պիզմարք 80ական թուականներուն ռուսական արժէթուղթերը Գերմանիայէն մերժեց, Ռուսիոյ վարկը իր փրկութիւնը գտաւ Փարիզի հրապարակին վրայ, և ռուսական առաջին փոխառութեան վարիչը եղաւ Ռօչիլտեան Տանը: Ռուսիոյ մէջ Հրէից նեղութիւնները պատճառ եղան որ Ռօչիլտ ձեռք քաչեց Ռուսիոյ գործառնութիւններէն: Բայց երբ Հրէայք քիչ մը անդորրութիւն գտան, այն ատեն Ալֆօնս Ռօչիլտ Ռուսական ելմտական նախարար Մ. Վիթթէի հրաւէրին վրայ մեծ փոխառութիւնը առաջ վարեց սիպերիական երկաթուղիին համար, և ռուս հրապարակին հաւասարակչռութիւնը վերահաստատեց: Պարոն Ալֆօնս Ռօչիլտ 80ական թուականներուն Իտալիոյ, Սպանիոյ և Փորթուկալի պետական պէտքերուն ալ հասաւ իր հզօր զօրութեամբը: Սպանիական երկաթուղիներուն յաջողութիւնը Մատրիտէն մինչեւ Սարակօսա կը պարտին Ռօչիլտի: Կովկասի նաւթահորերու ճարտարարուեստին, և Միացեալ Նահանգաց պանղղան հանքերուն ձեռնարկութեանց յաջողութեան պատճառը Ալֆօնս Ռօչիլտի Տունը եղած է: Մինչեւ իր մահը նախագահ էր Ֆրանսայի Հարաւային և Հիւսիսային Երկաթուղեաց վարչութեանց, որոնց բաժնեթղթերուն կարեւոր մասը իր Տունին ձեռքն է:

Պարոն Ալֆօնս Ռօչիլտ մինչեւ իր խոր ծերութեան մէջ (78 տարեկան) պահած էր իր մտքին կորովը և կանոնաւորութիւնը: Քանի մը տարի առաջ իր մէկ աչքը կորսնցուցած էր որսորդութեան արկածի մը հետեւանօք, բայց իր սեղանաւորական սրատեսութիւնը և հեռատեսութիւնը բնաւ վնասուած չէին, և մէկ աչքով իր բոլոր գործերը կը տեսնէր: Շիփշիտակ մարդ մըն էր, առողջ մարմնով և կայտառ, ծերութիւնը բնաւ կորաքամակ ըրած չէր զինքը: Ս. Ֆլօռանթէն փողոցին մէջ Պարոն Ալֆօնս Ռօչիլտի հոյակապ ապարանքը, որուն յաղթահասակ պատուհանները և վանդակափեղկերը փառաւոր երեւոյթ մը կ'ընծայեն Քօնքօրտի հրապարակին, ատեն մը ժամադրավայրն էր գեղարուեստագէտներուն և գիտնականներուն: Ինք ալ անդամ էր Գեղարուեստից Ակադեմիոյ, և պատկերներու և քանդակներու իր հաւաքածոն առաջին կարգի մուզէոն մըն է, տեսնելու արժանի: Նչանաւոր է իր գրքակը Ֆէրրիէռի մէջ, ուր բնակեցան 1870ին Վիլհէլմ Ա. կայսրը և Պիզմարք իչխան պատերազմին ժամանակ: Պարօն Ալֆօնս Ռօչիլտ առաջնակարգ մարդասէր մըն էր նաեւ, բազմաթիւ արուեստագէտներու և գիտնականներու ձեռք բռնած է: Իր եղբայրներուն հետ միասին 10 միլիոն ֆր.ով աժան բնակարաններ հաստատեց գործաւոր դասակարգին համար: Բոլոր իր պաշտօնեաները և գործակատարները հօգի կուտային իրեն, որովհետեւ քաղցրութեամբ կը վարուէր անոնց հետ, և կարգ մը մարդոց պէս բնաւ կոչտ չէր իր ստորակարգեալներուն հետ: Բոլոր պաշտօնեաներուն համար տօնի և ուրախութեան օր մըն էր ա՛յն օրը, երբ Ռօչիլտ Փարիզ կը դառնար իր հարաւի գիւղադղեակներէն: Տարիներէ ի վեր յօդացաւէ կը տառապէր:

Պարօն Ալֆօնս Ռօչիլտ ծնած էր 1827 փետրվար 1ին: Իր կինն էր Պարոն Լիօնէլ Ռօչիլտի աղջիկը, որ երեք զաւակ պարգեւած էր իրեն. անդրանիկ աղջիկը Պէթթինա Վիէննայի Ռօչիլտեան մասնաճիւղին պետ Ալպերթ Ռօչիլտի կինն էր, որ մեռաւ 1892ին, երկրորդ աղջիկը Պէաթրիս ամուսնացած է Մօրիս Էֆրուսի սեղանաւորին հետ: Մանչ զաւակը՝ Էտուարտ՝ ամուսնացած է Ֆրանսայի ամենամեծ ճարտարարուեստի վաճառականներէն մէկուն աղջկան՝ Օր. Հալֆէնի հետ: Հանգուցեալին երկու եղբայրներն են Պարոն Կիւսթավ Ռօչիլտ և Պարոն Էտմօնտ Ռօչիլտ: Երկուքն ալ Փարիզեան տունին կը վերաբերին, որուն վարչութիւնը հիմա կ'անցնի իր որդւոյն և երկու եղբայրներուն:

∴ Հանգուցեալին վերջին օրերուն երբ Տքթ. Պուչառ սենեակէն ներս կը մտնէր, հիւանդը սա՛ բառերով ողջունեց զայն.—«Կուգաք երթալու ճամբայ բերելու ինծի:» Բժիշկը յարեց.—«Կուգամ յետաձգել այդ ճամբան:» Պարոնը այս պատասխանին վրայ համակերպող ծիծաղ մը ունեցաւ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. Պոլսէ կը գրեն Մայիս 20 թուով.— Առեւտրական հրապարակին վրայ ողեւորութիւն չկայ: Տեւական երաչտութիւնը մեծ անձկութիւն կը պատճառէ երկրագործներուն: Թռչնակերն ալ բնաւ փայլուն վիճակ չունի: Սդօյն այժմ 2200 պարկ է ամբողջ Թուրքիոյ մէջ և ծախողները գրեթէ բոլորովին քաշուած են, այնպէս որ գնման հրամանները անգործադրելի կը մնան: Մարոքի և Սպանիոյ հունձքերն անյաջողութեան մատնուած և Լա Պլադայի անցեալ տարուան հունձքն ալ գրեթէ սպառած ըլլալով մեծ կարեւորութիւն ստացած է Թուրքիոյ Թռչնակերի հունձքին յաջողութիւնը կամ ձախողութիւնը: Թիֆթիքի նոր բերքը Կ. Պոլիս ժամանեց, բայց գիները Պրատֆօրտի գիներէն աւելի բարձր են: Գորգի հրապարակը ողեւորեալ է քիչ չատ, ամերիկացի և գերմանացի գնորդներու ներկայութեան պատճառով: Գերմանիա կարեւոր գնորդ մը եղած է պարսկական կապերտներու համար, և Ամերիկայէն եւս քեր կուգայ: Բայց Մ. Նահանգները առաջին տեղը կը գրաւեն, որովհետեւ արտածութեան 80%ը իրենք կ'առնեն և տարին կէս միլիոն ստերլինի կապերտ կը գնեն Պոլսէն:

×

Սմաճսէ (Թունուզ) կը գրեն Մայիս 15 թուով.— Այս տարի անձրեւներուն սակաւութեան պատճառաւ հունձքերը քիչ են, և հետեւաբար արտածումները խիստ սահմանափակ պիտի ըլլան: Միւս կողմէ, Սֆաքսի հարաւային կողմը լաւ և առատ հունձք կը խոստանայ:

Անգլիայէն ճերմակ գարիի մեծ խնդ֊րանք կայ ուիսքիի և ապաէնդի ար֊տադրութեան համար ։ 100 քիլոյին գինն է 13—13.75 ֆր.։ Ձէթի մեծա֊քանակ կ'արտածուի Մարսիլիա և Նիս ուր անդական ձէթին հետ խառնելով կը ծախեն ամբողջ աշխարհի մէջ իբր Նիսի արտադրութիւն։ Ստորին տեսակ իւղը, որ կրէնեօրի իւղ անունով ծա֊նօթ է, մեծաքանակ կ'արտադրուի այժմ և կը գործածուի օճառի շինու֊թեան և մեքենաներու համար և մեծ մասամբ կը ղրկուի Ֆրանսա և Գեր֊մանիա։ Անգլիացի վաճառականները մեծ օգուտ կը քաղեն այս կարեւոր արտադրութենէն, քանի որ Սֆաքս ինք միայնակ տարեկան 5—6 միլիոն քիլօ կ'արտածէ ։ Կրասի մէջ ուր անգ֊լիացի վաճառականներ կան, առեւտր. հրապարակը մեծ կարեւորութիւն պիտի ստանայ, որովհետեւ ելեկտրականու֊թեամբ թուղթի խմոր պատրաստելու գործը կը զարգանայ ։ Այս ճարտա֊րարուեստը ֆրանսացիներուն ձեռքն է որոնք տեղացի բանւորներ կը գործա֊ծեն աժան աշխատանքով ։ Այս գործին մէջ արդէն ձեռք բերուած յաջող ար֊դիւնքները ապագայ բարգաւաճման նշան մը կրնան համարուիլ ։ Տարեկան արտադրութիւնն է 30,000 թօնօ, և 100 քիլօն կ'արժէ 4.50—6.50 ֆր.։

Թունուզի հարաւային եզերաց վրայ առատ սպունգ կայ, ընտիր տեսակէ, որ գլխաւորապէս Ֆրանսա, Պելճիա և Իտալիա կը ղրկուի։ Այս սպունգը եր֊կու տեսակ է,— Ընտիր տեսակին քի֊լօն կ'արժէ 28-30 ֆր., իսկ սովորական տեսակը ընդհանրապէս կը գործածուի ասորին գործերու ։ Սպունգի վրայ տա֊րին 48,000 ստերլինի առեւտուր կ'ըլլայ ։ Ֆօսֆադի հանքերը մեծապէս նպաստած են Սֆաքսի վաճառականութեան զար֊գացման ։ Մադլավի ֆօսֆադի հան֊քերը, որոնց վրայ ի մօտոյ պիտի աւել֊նան այն Մուլարի հանքերը, կառա֊վարութեան կողմէ արտօնուած միակ հանքերն են ։ Կառավարութիւնը պայ֊ման դրած է որ Սուսա քաղաքը իր ֆօսֆադները արտածէ երկաթուղիի նոր գիծով, որպէս զի նոյն քաղաքին զար֊գացումը աւելնայ ։ Դիտելի է որ Անգ֊լիոյ հետ 1897 Սեպտ. 18ին կնքուած առեւտրական պայմանագրին համաձայն, Թունուզ ներածուած բամբակէ հիւս֊ուածները պիտի չպարտաւորին 5 % մաքսատուրք վճարել մինչեւ 1912 Հոկտ. 31 ։ Բայց այդ թուականէն ետքը, տարակոյս չկայ որ Ֆրանսա ծանր մաքսատուրք պիտի սանէ ա֊նոնցմէ, պաշտպանելու համար բամբա֊կեղէնի Ֆրանսայի գործարանները, ո֊րոնց արտադրութիւններէն մաքս չառ֊նուիր ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՄԵԾ ՆԱՒԱՄԱՐՏ

ՀՌՈՄ, 28 Մայիս.— Թրիպունա այս կիրկուն մամուլը յաւելուածի մը մէջ հրատարակեց իր Թոկիոյի թղթա֊կիցէն ստացած սա հեռագիրները.— Գիշերը լուր հասաւ հոն թէ Ճափոնցիք Չուշիմայի նեղուցին մէջ փայլուն յաղ֊թանակ մը տարին ռուս նաւատորմին վրայ։ Ռուս չորս մարտանաւ ընկղմե֊ցան և բազմաթիւ մարտանաւեր աւելի կամ նուազ վնասուեցան։ Նոյն հեռա֊գիրը կ'ըսէ թէ Րօժտէսթվէնսքիի տոր֊միղը գրեթէ փճացած է ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ուաշինկթընէ կը հե֊ռագրուի Ռէյթէրի.—Միացեալ Նահան֊գաց Նաւազաքիի հիւպատոսը հեռագ֊րեց արտաքին գործոց պաշտօնատան թէ Գորէայի նեղուցին մէջ նաւամարտ մը տեղի ունեցաւ ռուսական և ճափո֊նական տորմիղներուն միջեւ ։ Ճափոն֊ցիք ընկղմեցին ռուսական մէկ զրա֊հաւոր (ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ «Պոռոտինօ» առաջին կարգի զրահա֊ւորն է ընկղմածը), չորս ուրիշ մար֊տանաւեր և նորոգութեանց իւլշէններ պարունակող «Քամչաթքա» նաւը ։

—Բեթերսպուրկի հեռագրական գոր֊ծակալութեան Չիֆուի թղթակիցը կը հեռագրէ այսօրուան թուով.—Ճափո֊նական հիւպատոսարանը լուր առաւ թէ Պալթիկի նաւատորմին մեծագոյն մասը երէկ իրիկուն Գորէայի նեղուցին մէջ հանդիպեցաւ ճափոնական նաւատոր֊մին, և կռիւի բռնուեցաւ անոր հետ ։

—Չինկդաուէ կը հեռագրուի «Ռէյ֊թէր»ի.—Չինական աղբիւրէ լուր կը տրուի թէ այս պահուս մեծ նաւամարտ մը կը մղուի ռուսական և ճափոնական նաւատորմիղներուն միջեւ, Գորէայի նե֊ղուցին մէջ ։

ՀՌՈՄ.—Չուշիմայի մօտ կատար֊ուած նաւային ճակատամարտին մէջ երկու կողմին կորուստները ահռելի են ։ Արդիւնքը անորոշ է. կռիւը կը շա֊րունակուի ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ճափոնական երկրորդ նաւաբաժինը երեւցաւ Վլատիվոսթոքի առջեւ՝ ռուսական նաւատորմին ճամ֊բան կտրելու համար ։ Հոս ալ նաւային ճակատամարտի մը կ'սպասուի ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Հռոմէ լուր կը տրուի թէ հեռագիր մը հասաւ Թիէնձինէ, որ կը ծանուցանէ թէ ահռելի նաւամարտ մը տեղի ունեցաւ Գորէայի նեղուցին մէջ ։ Ճափոնցիք կը հալածեն ռուս մար֊տանաւերը, որ կը փախչին դէպ ի Վլատիվոսթոք։ Ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ռուս նաւատորմը յաջողեցաւ հասնիլ Գորէայի ջուրերը, ուր հանդի֊պեցաւ ծովակալ Թօկոյի նաւատորմին և կարճատեւ նաւամարտ մը տեղի ու֊նեցաւ. ռուս մարտանաւերը յետս վե֊րադարձան Վուզունկ (Շանկայ) ։

ԼՈՆՏՈՆ.—«Սէնդրըլ Նիւզ»ի Թօ֊քիոյի թղթակիցը կը հեռագրէ.—Պալ֊թիկի նաւատորմը շարունակեց իր ճամ֊բան դէպի հիւսիս արեւելք, Ֆորմօ֊զայէ անդին։ Ենթադրուածէն շատ ա֊ւելի արագ սկսաւ երթալ։ Ռուսական 3 զրահաւոր, 3 յածանաւ և 7 թորփի֊լահալած տեսնուեցան շաբաթ օր, կէս օրէն վերջ, Չուշիմայի նեղուցին արե֊ւելակողմը։ Այս ռուս մարտանաւերը կը շարունակէին իրենց ճամբան դէպ հիւսիս. այնպէս կը կարծուի թէ նա֊ւատորմին մնացած մասը իրենցմէ շատ հեռու չէ։ Շաբաթ օր կէս օրէ վերջ, Չուշիմայի նեղուցին մօտ թըն֊դանօթաձգութեան ձայներ լսուեցան եաք, Ճափոնի արեւմտեան նաւահան֊գիստներէն մեկնելու վրայ եղող ա֊ռեւտրական շոգենաւերը բացարձակ հրաման ստացան իշխանութիւններէն որ տեղերնին մնան։ Ոչ մէկ բացատ֊րութիւն տրուեցաւ։ Ասկէ կը հետեւի թէ իրօք նաւամարտ մը տեղի ունե֊ցած է։ Ռէյթէր կ'ըսէ թէ Ն. Արեւել֊քէ հասած զանազան հեռագիրներէ կը հետեւի որ Պալթիկի նաւատորմը երկու մասի բաժնուած է։ Մէկ մասը դէպի Ճափոնի արեւելակողմը կ'երթայ, իսկ միւսը դէպի արեւմտեան կողմը ։

ԹՕՔԻՕ.— «Ռէյթէր» կը ծանու֊ցանէ.— Ծովակալ Րօժտէսթվէնսքիի նաւատորմը ամսոյս 21ին ամերիկեան մեծ շոգենաւ մը ընկղմեց Ֆորմօզա կղզիին բացերը։ Շոգենաւին անունը յայտնի չէ. Նաւաստիները կրցան ազա֊տիլ ։

ԼՈՆՏՈՆ.— «Ռէյթէր»ի Չիֆուի թղթակիցը կը հեռագրէ.— Րօժտէսթ֊վէնսքիի նաւատորմին մեծագոյն մասը երէկ տեսնուեցաւ, երբ իր ճամբան կը շարունակէր ճափոնական եզերքներուն և Չուշիմա կղզիին միջեւեղէն։ Վու֊զունկի նաւահանգստին մէջ (Շանկայի բերանը) գտնուող ռուս փոխադրանա֊ւերը մտիկ չեն ըներ չինացի կուսակա֊լին հրամանին թէ մեկնին նաւահան֊գիստէն ։

ՊԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ,— Ռուս հեռագրա֊կան գործակալութիւնը հետեւեալ զրոյցը կը հրատարակէ.— Բեթերս֊պուրկի զինուորական շրջանակներուն մէջ կ'ըսեն թէ Րօժտէսթվէնսքիի նա֊ւատորմը անցաւ Գորէայի նեղուցէն, կռուելէ վերջ ճափոնական նաւատոր֊մին հետ։ Կռիւին արդիւնքը նպաստա֊ւոր եղեր է Ռուսերուն ։

ՊԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Դեր-ծովակալ Պիրիլէվ, որ Խաղաղականի նաւատոր֊մին հրամանատար կարգուած է՝ անջատ բանակի մը հրամանատարութիւնը վարելու իրաւասութեամբ, երէկ իրիկուն, իր սպայակոյտին հետ, ճամբայ ելաւ դէպի Վլատիվոսթոք։ Ծովակալը ապաներէն հրաժեշտ առած ատեն ըսաւ թէ նոր տեւամ մը պիտի սկսի, որուն վախճանը Աստուած միայն գիտէ ։

—Կուէնչուլինէն կը հեռագրեն Ռուս գործակալութեան թէ զօր. Միչչէնքոյի կատարած արշաւանքին ատեն, Ռուսք ճափոնական բանակակողէն անտառ մը գրաւեր են որ 3760 լէն կը պարունա֊կէր՝ հնչուն դրամ։ Սիմաչուէ և Սուի֊միաօչունի մէջ Ռուսերուն վրայ յար֊ձակող Ճափոնցիք, որոնք կ'աշխատէին առաջանալ Ռուսերուն աջ թեւին վրայ, նպատակ ունին Լեուզինջայ երթալ, ուր Լինէվիչ մեքենաթնդանօթներ և շատ զօրաւոր ամրոցներ հաստատած է։ Սակայն, այն շարժումը զոր Ճափոնցիք կ'ուզեն կա֊տարել անջատ գործողութեան մը երե֊ւոյթը տալով անոր, աւելի ընդարձակ կ'երեւայ, վասն զի մինչեւ հիմա Ճա֊փոնցիք չէին ուզած Ռուսաց վրայ յար֊ձակիլ, մինչեւ Սուիմիաօչու երթալով ։

—(Պաշտօնական).—Սպարապետ Լի֊նէվիչ կը հեռագրէ Կայսեր ամսոյս 28 թուով.—Մեր բանակին ճակտին վրայ ո և է փոփոխութիւն առաջ չէ եկած ։ Ամսոյս 25ին Ճափոնցիք յարձակեցան Սուիմիաօչունի վրայ և ստիպեցին մեր ջոկատը որ ետ քաշուի ։ Ճափոնցիք նոյն օրը յարձակեցան նաեւ Սինլուանչանի վրայ, բայց ետ մղուեցան ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ֆաչէթունի կռիւին մէջ Ռուսերէն 3000 հոգի մեռան և վիրա֊ւորուեցան ։

ԹՕՔԻՕ.— Ճափոնցի հեծելազօրաց ջոկատ մը ռուս հեծելազօրաց ջոկատի մը հանդիպեցաւ հիւսիս և հիւսիս արե֊ւելք ուղղութեամբ ։ Ռուսք ստիպուե֊ցան նահանջել ։ Ճափոնցիք գրաւեցին Սումինչէնը, Չանքէդուէ 11 մղոն հեռու ։

ՀՌՈՄ.—Այս առտու Կապիտոլին մէջ տեղի ունեցաւ Երկրագործական Միջազգային Համաժողովին բացման հանդէսը ի ներկայութեան թագաւորին և թագուհիին, իշխանութեանց, դես֊պանական մարմնոյն և օտար կառավա֊րութեանց պատուիրակներուն ։ Օսմ. դեսպան Մուսթաֆա Րէշիտ պէյ որ դես֊պանական մարմնոյն երիցագոյն անդամն է, ճառ մը արտասանելով՝ ի դիմաց օ֊տար պատուիրակներուն շնորհակալու֊թիւն յայտնեց Ն. Վեհափառութեան որ գաղափարը յղացաւ երկրագործա֊կան միջազգային կաճառ մը հիմնելու ։ Օսմ. դեսպանը յետոյ յանուն կաճառին անդամներուն յարգանքի հաւաստիք մատոյց Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւո֊րին ։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Սերպիոյ նոր Դահլիճը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.—Մ. Լըյուպա Ստոյանովիչ՝ վարչապետ և ներքին գործոց նախարար, Մ. Եովան Զուչէվիչ՝ արտաքին և կրօնական գոր֊ծոց, Նիքոլա Նիքօլիչ՝ դատական, Մ. Իվան Բավլովէվիչ՝ առեւտրական, Մ. Միլան Մարքովիչ՝ ելմտական։ Մ. Վլատադորովիչ՝ հանրօգուտ շինու֊թեանց, գնդապետ Ձիվքովիչ՝ պատե֊րազմական նախարար ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիոյ նախորդ վար֊չապետ Մ. Սիլվէլա հոգեվարք է ։

ՊԱՐԻԶ.—Հինգշաբթի օրը ճամբայ պիտի ելլէ ֆրանսական պատուիրակու֊թիւնը՝ Գերման գահաժառանգին ա֊մուսնութեան հանդէսին ներկայ գտ֊նուելու համար։ Գերման թերթերն ոմանք, այն նուէրներուն համար զորս Մ. Լուպէ գահաժառանգին խօսեցեա֊լին ղրկեց, կ'ըսեն թէ Ֆրանսայի նա֊խագահը ուշադրութեան արժանի հա֊գածութիւն մը ունեցած է զոր պէտք է գնահատել այն պահուն, երբ երկու երկիրներու միջեւ քաղաքական բա֊ցատրութիւններ կը փոխանակուին ։

ՎԻԷՆՆԱ.—Մաճառ նոր Դահլիճին կազմութիւնը պիտի յանձնուի պատե֊րազմական նախկին նախարար Մ. Ֆէ֊յէրվարիի, որով նոր դահլիճը զինուո֊րական հանգամանք մը պիտի ունենայ ։

ՆԻՒ ԵՕՐՔ.—Բուռն փոթորիկ մը կործանեց Դեքսասի մէկ գիւղը. 200 հոգի կորան ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՔՐՈՆԻԿ.— Գահիրէի մեր թղթակից Տամկաճեան էֆ. կը գրէ.— Ամսոյս 6/19 ուրբաթ որ Ազգ. Առաջնորդարանին մէջ Քաղ. Ժողովը գումարուեցաւ որ գրեթէ հինգ ժամէ աւելի տեւեց և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.— 1. Ժողովը Գահիրէի եկեղեցիին հոգաբարձութիւնը վերա֊կազմեց։ Անդամներն են. Տեարք՝ Ա. Թաշճեան, Խ. Կիւմիշեան, Մ. Ցա֊կոբեան, Ց. Ֆիլհանճեան և Գ. Թօ֊փալեան։ 2. Ազգ. գերեզմանատան (Մարմնայի) հոգաբարձութենէն հրա֊ժարեալ Տիար Ս. Յովհաննէսեանի տեղ ընտրուեցաւ Տիար Վ. Գալըաքճեան, իսկ Ս. Դաւիթեանի հրաժարականը չընդունիլ յարմար դատուեցաւ ։ 3. Առաջնորդական ընտրութեան տեղեկա֊գիրը Աղեքսանդրիոյ Թաղ. Խորհուրդի կողմէ ալ բստ սովորութեան ստորա֊գրուած ըլլալով, որոշուեցաւ տեղւոյս Կրօն. և Քաղաքական Ժողովներուն մամուլը յայտագրովը ղրկել Պոլսոյ Պատրիարքարանը ։ 4. Ս. Էջմիածնի համար Օսմանիէյէն (Սուդան) ղրկուած 13 ոսկիի նպաստը տեղւոյս գանձանակի արդիւնքը եղող 5½ ոսկիին միացնելով, որոշուեցաւ անյապաղ ղրկել Ս. Էջ֊միածին ։

⁂ Ծանօթ վաճառական Դէորգ էֆ. Թօփալեան յանձն առած է առա֊ջիկայ ուսումնական տարիէն սկսեալ Կեսարիոյ Ս. Կարապետ վանքի վար֊ժարանին մէջ չորրորդ սան մը ևս պահել։ Երանի թէ իրեն յաջորդները ունենար այս բարեսէրը ։ Թօփալեան էֆ. ամսոյս 3/16ին Մանչէսթր մեկնե֊ցաւ, ուր երկու ամիս մնալէ ետք պիտի դառնայ ։

⁂ Կը լսենք թէ Քաղաք. Ժողովը որոշած է խնդրել տեղական կառավա֊րութենէն որ արտօնութիւն տայ Աղ֊քատախնամի ի նպաստ վիճակահանու֊թիւն մը կազմակերպել, ինչպէս որ ուրիշ շատ մը բարեգործական հաստա֊տութիւններ կ'ընեն ։

ԸՆԴՀ. ՀԱՅՑՈՅ Ս. Հայրապետը խնդրագիր տուած է ներքին գործոց նախարարին, որպէս զի վերցուի վախ֊ճանեալ Բլէվէ նախարարին օրով դըր֊ուած արգելքը, որով դադրած էր Թուրքիայէն գալիք վարդապետներուն եպիսկոպոսացումը ։ «Նովօյէ Վրէմիա» այս լուրը հրատարակելով կ'աւելցնէ նաեւ թէ դեռ անոր մասին Բեթերս֊պուրկէն պատասխան մը հասած չէ ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ մասնագէտ և Հալքալըի երկրագործական վարժարա֊նին կարող ուսուցիչներէն Հայկազուն էֆ. Պէկեան կիրակի օր Ազգ. Հիւան֊դանոց գնաց և տնօրէնութեան խնդ֊րանքին վրայ քննեց կանկառները փճա֊ցնող թրթուրները, որոնք ինչպէս գրե֊ցինք, այս տարի նոյն հաստատութեան շահին մէկ աղբիւրը ցամքեցուցին ։ Պէկեան էֆ. մէկ քանի ժամ քննեց, փորձեր կատարեց և կարգ մը դեղե֊րով բաղադրութիւն մը շինել տալով՝ անոր գործածութիւնը յանձնարարեց, որպէս զի գէթ առաջիկայ տարի կան֊կառները չենթարկուին այդ վնասաբեր թրթուրներու յարձակումներուն ։ Պէկ֊եան էֆ. յետոյ այցելեց հաստատու֊թեան բոլոր յարկաբաժինները ։

—Հիւանդանոցի պարտէզին որմա֊փակութիւնը աւարտած է բոլորովին ։ Կիրակի օր ճարտարապետ Ստեփան էֆ. Համամճեանի հսկողութեամբ երկաթ֊եայ դռները հաստատուեցան, որոնք Գիւղատնտեսական մասնախումբին ջան֊քերովը շինուած են ։ ։

ԳՈՒՄ ԳԱԲՈՒԻ Աղքատախնամը, ասկէ առաջ նամակով մը խնդրած էր Ենի Գաբուի Թաղ. Խորհուրդէն, որ֊պէս զի Զատկի առտուն՝ ի նպաստ Չորս Թաղերու Աղքատախնամին Ենիի Գաբուի եկեղեցւոյն մէջ շրջագայուած պնակին հասոյթը 250 ղրշ.ը յանձնուի իրեն։ Յիշեալ Թաղ. Խորհուրդը յանձ֊նել չէ ուզած այդ գումարը, առարկե֊լով թէ այս տարի Զատկի օրը Աղքա֊տախնամը ուշադրութենէն չէ բաժնած ի֊րեն դիմող աղքատներուն, ինչպէս կ'ը֊նէին նախորդները ։ Աղքատախնամը դիտել կուտայ սակայն թէ իրեն դի֊մող աղքատներուն հակիթ, միս են. բաժնել չէ ուզած, անոր համար որ այդ եկեղեցիներուն հարիւրին իններորդը յանձնարարեալ և կէսֆիլի աղքատներ էին, մինչդեռ Աղքատախնամին բուն նպատակը, հիւանդ աղքատները հոգալ է, որոնք իրաւամբ արժանի են այդ նպաստին. և երկրորդ, կ'արժէ՞ տարին օր մը մէկ քանի հակիթ, քիչ մը միս տալու համար 40-50 ոսկի ծախք ընել, լոկ փառաւորութեան համար և երբ աղքատ հիւանդի մը սնունդ տալ պէտք ըլլայ, դրամ ճարել, և կամ չկարենալ հոգալ, պիտանի նիւթական անձուկ վիճակը մէջ բերելով ։

ԸՆԴՀ. ՀԱՅՑՈՅ Ս. Հայրապետին կողմէ Կովկասի փոխարքայ կոմս Վո֊րոնցով Տաշքովի ընդունելութեան մասնակցելու համար յատուկ պատ֊գամաւորութիւն մը ղրկուած էր Տփղիս, որուն անդամներն են Վրաստանի նա֊խորդ առաջնորդ Տ. Գէորգ Արք. Սուրէնեան, Սինոդի անդամ Տ. Յու֊սիկ վրդ. և Տ. Խորէն Աբեղա ։ Վան֊քին Մայր եկեղեցիին մէջ փոխարքա֊յին ուղղուած բարի գալստեան ճառը արտասանած է Վրաստանի առաջ֊նորդ Տ. Փարեզին եպս. Սաթունեան ։ Կոմսուհին, ջերմեռանդութեամբ այցե֊լած է Ս. Յակոբայ մասունքին, որ պահուած է Վանքի Մայր եկեղեցիին մէջ ։

—Ռուսիոյ ներքին գործոց նախա֊րարութեան կողմէ պաշտօնապէս Ս. Հայրապետին ծանուցուած է թէ, նկա֊տի առնուած է Ն. Ս. Օծութեան խնդրագիրը, և յանելով 1904 Դեկտ. 12ի Ուքազին և ներքին գործոց նա֊խարարին բստ այնմ 1905 Ապրիլ 2ի զեկուցման վրայ, Զարը չեղեալ հրա֊չակեց 1891 Մարտ 16ի հրամանագիրը, որուն համեմատ Հայ եկեղեցականներ առանց դատի լոկ վարչական կարգով կրնային պատժոյ ենթարկուիլ ։

ՇԱՊԻՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ Առաջն. Տ. Սմբատ Ծ. վրդ. Սաատէթեան, շըր֊ջակայ գիւղերը թեմական այցելու֊թեան ելած է, իրեն փոխանորդ կար֊գելով Տ. Մկրտիչ քհ. Գալեմճեանը ։

ԿԵՍԱՐԻՈՅ առաջն. Տ. Տրդատ եպս. Պալեան որ ժամանակէ մը ի վեր անկողնոյ կը ծառայէր՝ առողջացած է և Պատրիարքարանէ, տեղւոյն Թոմար֊զայի վանքին գոյքերուն և մատակա֊րարութեան վրայ տեղեկութիւններ ուզուած ըլլալով, դրամ ղրկած է ։

ՍՊԱՐԹԱՅԻ (Գոնիա) Տ. Արսէն քահանան իր նիւթական անձուկ վի֊ճակը նկարագրելով, խնդրած է Պատ֊րիարքարանէն որ այլուր փոխադրէն զինքը ։

ՊԱՑԱՋԻՏԷՆ նամակներ հասած են Պատրիարքարան որոնք շնորհակալու֊թիւն և գոհունակութիւն կը յայտնեն տեղւոյն առաջն. տեղապահ Տ. Եմ֊մանուէլ վրդ. Պալեանի բարեւոք պաշ֊տօնավարութեանը մասին ։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ հրաւիրուած է վաղը, նիստ գումարել Ղալաթիոյ Խոր֊հրդարանին մէջ ։

ՌՕՊԸՐԹ ՔՈԼԷՃԻ Երիտասարդաց Քրիստոնէական Ընկերակցութիւնը նը֊ւագահանդէս մը պիտի սարքէ վաղը, չորեքշաբթի, վարժարանին ընդարձակ սրահին մէջ, ի նպաստ աղքատներու։ Նուագահանդէսը տեղի պիտի ունենայ կէս օրէն ետքը, ժամը 3ին (Ը. Ե.), մասնակցութեամբ Մ. Հէկէլի, Օր. Ժօտժիասէսի և Պ. Արմենակ Ֆնտըգլը֊եանի որ պիտի երգէ կտորներ Մասը֊նէէն և Լէօնքավալլօէն։ Տոմսակները կը ծախուին Վայսի գրատունը և Պէյ֊օղլուի ու Հայոց վաճառատուները ։ Տարակոյս չունինք թէ արուեստակա֊նէն զատ դրամական ալ փայլուն յաջո֊ղութիւն մը պիտի ունենայ, քանի որ նպատակը աղքատներուն օգնել է ։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Մագրի գիւղ այրի տիկին Կիւլիւկ Փափազեանի բնակարանին մէջ կիրակի օր տեղի ունեցաւ նշանախօսութեան հանդէսը լուսանկարիչ Տիգրան էֆ. Սիմօնեանի, Օր. Շնորհիկ Փափազեանի հետ ։ Կը նախագահէր Թաղին քահա֊նաներէն Տ. Միքայէլ հայր որ գեղե֊ցիկ բանախօսութիւնով մը բացատրեց երկու խօսեցեալներու միջեւ փոխանակ֊ուած մատանիներուն նշանակութիւնը և խիստ շահեկան տեսութիւն մը բրաւ ամուսնական կեանքին նախապատրաս֊թեան վրայ ։ Ներկայ էին երկու կողմէ ազգականներ ու բարեկամներ, որոնց մէջ կը նշմարուէին Տէր և Տիկին Գաբ֊րիէլ Քէհեաեան, Տէր և Տիկին Մես֊րոպ Պէյլիկճեան, Գրիգոր էֆ. Քէչ֊եաեան, Տէր և Տիկին Կարապետ Գու֊եումճեան, Տէր և Տիկին Հայկ Բէր֊տաճեան, Օր. Պէատրիս Թէրզեան են. են. ։ Օր. Շնորհիկ Թաղին Ազգ. վարժարանին շրջանն աւարտելէ ետք, ընթացաւարտ եղած է նաեւ Սէօռ. հըռւ վարժարանէն և ուսեալ, շնորհալի ու ընտիր դաստիարակութեամբ օժտուած օրիորդ մըն է որ բարի տանտիկին մը ըլլալու ամէն առաւելութիւնները կը մարմնացնէ իր վրայ ։ Իսկ Տիգրան էֆ. Սիմօնեան նոյնպէս բարեկիրթ ու զար֊գացած երիտասարդ մըն է որ գեղար֊ուեստի լուսանկարչութեան ճիւղին նուիրուած է ու յարգանք կը վայելէ ամէն զինքը ճանչցողներէ ։ Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները երկու նշանած֊ներուն և իրենց ընտանեկան պարագա֊ներուն ։

ՄՈՒՍԱՎՎԷՐ ԹԵՐԱԳԻՐ

ԹՈՒՐՔ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Կը հրատարակուի ամէն հինգշաբթի Դրական, Գիտական, Առողջապահական և Տնտեսագիտական բովանդակութիւ֊նով ։ Իւրաքանչիւր թիւ պարդարուած է երկու երեք կամ աւելի պատկերներով ։ Հրա֊պարակին վրայ գտնուած է'ն աժան ու է'ն շատ պարող Թուրքերէն շաբաթա֊թերթն է որ մեծադիր էջերով և գեղեցիկ կողքով մը կը ծախուի միայն 10 փա֊րայի ։ Տարեկան բաժնեգինն է թղթա֊տարի ծախքով, 12½ ղրշ ։ Արտասահ֊ման 4 ֆրանք ։ Հասցէ՝ Կ. Պոլիս Պապը Ալի ճատտէսի թիւ 44 ԱՍՏՐ Դրատուն (Գ. Պ. Գայսէրեան) ։ 10—2

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

29 Մայիս 1905

Ֆրանս. 3%	(3% Français	99 70
Րէժի	(Tab. Turcs	392 —
Օսմ. Միացեալ	R. N. Unif.)	88 95
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	136 —
Պանք Օթթ.	(Banque Ott.	614 —
Թրանսվաալ	(Transvaal)	92 —

ՌԷՍՄԻ

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Մաթպուաթ Տախիլիյէ միւտիրիյէ֊թինէ Տախիլիյէ նէզարէթ ճէլիլէսի թէզքիրէ մուամէլաթ գալէմիւնտէ մէ֊մուր սամանլիդու Քէմալ էֆէնտի թա֊նէն պալյրուլմուշ տըր ։

ՆՇԱՆ

Տէվլէթլու նէճապէթլու Աէմէտ է֊ֆէնտի հազրէթլէրինին հիւմէ միւսաո֊վաթը իւսուրընտա մէշհուտ օլան միւսաիի համիտէի հազգաթայնտանէ֊սինէ վէ առագաթրնա պինաէն Մէք֊թէպը Թըպիիէ Շահանէ սէրթրէպ խա֊րիճէ մուալլիմի Քամիլ մէւքիր ազի֊լէթլու ճէմիլ փաշա հազրէթլէրինէ Մուրասսա Իֆթիխար նիշանը ալիսի իհսան պույուրուլմուշ տըր ։

ՆԵՐՔԻՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ.— Ռումանական դեսպան Մ. Լահովարի Կայսր Թագաւորին և իր կառավարու֊թեան շնորհակալութիւնները հաղորդեց Կայս. Պալատ և Բ. Դուռ, Ուլահներու հանդէպ եղած կայս. շնորհներուն հա֊մար ։

—Ռումէն կառավարութեան, կողմէ ի նշան երախտագիտութեան Քէօսթէն֊ճէի մէջ շինուելիք հոյակապ մզկիթին իբր ծախք, Ռումէն Երեսփ. Ժողովը 120,000 ֆր. քուէարկեց ։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ.—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, չմարզուած զինուորներուն համար մարզային շրջանակներ պիտի կազմուին ամէն զօրաբանակի մէջ ։ Ամէն շրջանակի մէջ իբր տեսչ պիտի գտնուի նշանաձիգ գումարտակ մը, հրետաձիգ մարտկոց մը և հեծելազօրաց խումբ մը ։ Այս մարզարանները պիտի հասցնեն նաեւ ենթասպաներ ։ Ուսուցիչները պիտի ըլլան Գերմանիա ուսած սպաներ ։ Այս առթիւ քանի մը սպաներ ղրկուեցան Գերմանիա, իրենց զինուորական ու֊սումը կատարելագործելու և վերա֊դառնալով իբր նշանառութեան մարզիչ պաշտօնավարելու համար բանակին մէջ ։ Երկու սպաներ ալ ղրկուեցան Գերմա֊նիա, բանակին հեռագրական գործերը քննելու մօք ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Մ. Քոնսթան երէկ Բարիզ մեկնեցաւ Արեւելեան Ճեպընթացով ։

ԳԵՐՄԱՆ գահաժառանգին ամուսնութեան ներկայ գտնուելու և Վեհ. Սուլթանին նամակն ու նուէրները յանձնելու համար կազմուած պատուի֊րակութիւնը Պերլին մեկնեցաւ մասնաւոր կառախումբով ։

ԹՈՒՐՔԵՒՍԵՐՊ առեւտրական նոր պայմանագրի մը կնքման բանակցու֊թեանց համար, կայս. կառավարու֊թիւնը պատուիրակ անուանեց Մաք֊սային վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փա֊շան ։

ՄԱՐՈՆԻԹՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ.— Պէյրութէն կը ծանուցանեն թէ Մարո֊նիթներու Պատրիարք Հ. Էլիաս Հօ֊վայիք մտադիր է ուխտաւորութիւն մը կատարել Եւրոպա ։ Պատրիարքը պիտի գայ Պոլիս, և պիտի երթայ նաեւ Բա֊րիզ և Հռոմ ։

ՄԱՃԱՌ ԻՇԽԱՆ Բակոցիի մնա֊ցորդները իր երկիրը փոխադրուած էին, ինչպէս ժամանակին գրած էինք ։ Մա֊ճառ կառավարութիւնը 7000 ֆր.ի գնեց նաեւ ճաշասենեակը այն տան ուր բնակած էր իշխանը Ռոտոսթօ գաղթ֊ուած ատեն ։ Այս սրահը իր կազմածնե֊րով պիտի փոխադրուի Մաճառստան, Քասա քաղաքին թանգարանին մէջ, Բակոցիի և հետեւորդներուն մնա֊ցորդներուն հետ ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍ-ՀԱՄԱ երկաթուղիին արժեթղթերու ժողովը տեղի պիտի ու֊նենայ Պոլսոյ մէջ առաջիկայ Յունիս 11/24ին ։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ Վարչութեան Ա֊տաքապարի ճիւղին քարտուղար Զա֊քար էֆ. Հայրապետեան, պաշտօնի բարձրացմամբ փոխադրուեցաւ Էնկէրէի (Եալովա) վարչութեան մէջ ։

ՄԻՏԻԼԼԻԻ ՊԱՆՔԱՆ.—Այս պան֊քային վերջին ժողովին մէջ որոշուե֊ցաւ. 1. Ընկերութեան կեդրոնը Մի֊տիլլիէն Պոլիս փոխադրել ։ 2. Ընկե֊րութեան մաս կազմող Հաճի Տավուտ շոգենաւային ընկերութիւնը լուծել, քանի որ արդէն անոր մէկ քանի շո֊գենաւերը ծախուած են ։ 3. Էրէյլիի իր հանքերը ծախել ։ Այս վերջին վա֊ճառման համար օտար դրամատէրներու հետ բանակցութիւններ սկսած են ։

ՇԻՐՔԷԹԸ.— Շիրքէթի Վարչու֊թիւնը կը ծանուցանէ թէ զեղչեալ գի֊ներով բաժանորդագրութեան «քառ֊նէ»ներ կուտայ ։ Կամուրջէն մինչեւ Սթէնիա, բացի Բույուգ-Դէրէէն, բոլոր նաւամատոյցներու համար բաժնեգինին վրայ 100ին 5 զեղչուած է ։ Ենիքէօյի և Պէյքօզի և անկէց վերի համար 40 տոմսակնոց քառնէն կ'արժէ Ա. կար֊գին համար 7½ մէճիտ և Բ. կարգին համար 5 մէճիտ ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԵՆԿԻՒՐԻԻ ՄԷՋ ՀՐԴԵՀ.—Հ… գիր մը կ'ըսէ թէ հրդեհ ծագեցաւ Կիւրի Չէշմէ Էօնիւ, և այրեցան … տուն ։ Ուրիշ լուր մըն ալ կ'ըսէ այրած են 4 տուն և մէկ վաճա… տուն ։ Տուն մը միայն ապահովագր… էր Պոլսոյ ընկերութեան ։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.—Անցած օր, …րա, Թաքսիմ երկու կառքեր իր… զարնուեցան ։ Կառքին մէկուն … կային Պոլսոյ գերման գաղութին …ւելիներէն Տէր և Տիկին Լինսա… Կառքը տապալեցաւ ։ Մ. Լինսաու … ցաւ դուրս ցատկել բայց ձեռքը …րաուրեց, մինչ կինը որ կառքին … մնացած էր ծանր վէրքեր ստացա…

—Կիրակի իրիկուն Բերայէն … լաթիա իջնող թրամուէյ մը տապա… Մարքօ անուն տղայ մը որ ծանրա… վիրաւորուեցաւ ։

ԱՌԱՏ-ՓԱՇԱՅԻ.— Մէրճան, Բ… տի փոշա խան վերնայարկը, Կեսար… ցի ուստա Կարապետ, խորամանկ մ… մը, Ուրբաթ օր վարպետ առաւ փ… խաւէ մը գողցուց իր ոսկի ժամացո… ու շղթան, քանի որ Կարապետ ու… այդ պահուն խորունկ կերպով մր… ճուած էր անտաշ… 60նոց օրփ… մը հրապուրեց երեւոյթին մէջ ։ Կար… պետ ուստա թիւնէլի մօտ զգաց … ժամացոյցը թեւ առած թռած է… Բարկացաւ, բայց ինչ օգուտ։ Ինք այնքան խորամանկ էր և այնպէս պարծենար, իրմէ աւելի ճարպիկ զոհ գացած էր ։

ԽՂԴՈՒԹԱՅ.— Բերա Թաթավլ… կողմը երկու տարու Յոյն տղեկ … երբ պարսպ գեանի մը վրայ կը խ… դար, բայց ջրհորի մը մէջ ինկաւ խեղդուեցաւ, դիակը տեսնող չըլա֊լով ։

ԱՆԱՌԱԿ ՏՂԱՔ.— Իզմիրի մէջ երեք Յոյն դպրոցականներ Անտոն Բոսֆի և Եորկի, անցածները կռիւի կ… բռնուին, երբ Եորկի դանակ մը հան… լով, կռնակէն և ուսէն կը վիրաւոր… Բոսֆի և ձախ սրունքէն Անտոնը ։ Այս փոքր ոճրագործը անհետացած ըլ֊լալով կը փնտռուի ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 29 մայիս.— Թօքիոյէ… կը տեղեկացնեն թէ ռուսական նաւա֊տորմը ամբողջովին փճացած է ։

ԲԱՐԻԶ, 29 մայիս.— Մինչեւ հի֊մա և ոչ մէկ պաշտօնական հեռագի… հաստատեց Հռոմի Թրիպիւնա թերթի… այն լուրը թէ ցունկարիի ճամբու… վրայ ծովամարտ մը տեղի ունեցած է և ծովակալ Րօժտէսթվէնսքի վեց մար֊տանաւ կորսնցնելով անցած է Գորէայի նեղուցէն ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մարէշալ Օեամա իր կառավարութեան կը հեռագրէ թէ ռուսական բանակակողէն մէջ հիմա ա'լ աւելի մեծ գործունէութիւն մը կը տիրէ և թէ յարձակումները աւելի սաստիկ և աւելի սաստկութեամբ տեղի կ'ունենան ։ Մարէշալ Օեամա այնպէս կը կարծէ թէ Զօրավար Լինէվիչ մեծ յարձակում մը կը պատրաստէ ։

— Բէքինէ կը հեռագրեն թէ, Ճա֊փոնի պահանջումին վրայ, չինական կառավարութիւնը ազդու միջոցներ ձեռք առաւ Չինու չէզոքութիւնը յար֊գել տալու համար ։

ԲԱՐԻԶ.—Ռուսական աղբիւրէ առ֊նուած տեղեկութիւններ Ռուսիոյ՝ իսկ ճափոնական աղբիւրէ հաղորդուած լու֊րեր՝ Ճափոնի նպաստաւոր կերպով կը ներկայացնեն Մանչուրիոյ վերջին կռ֊ւիները ։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

16/29 Մայիս 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Օ. Ռ.	96.08¼
Երէկուան էն բարձր գինը »	96.11
» էն վար գինը »	96.02½

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Ֆր.	133 1/8
Երէկուան էն բարձր գինը »	133 1/4
» էն վար » »	133.
Րէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	397.—
Շիրքէթը Խայրիէ	31.—
Օսմանեան Պանքա	615.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	254.—
Թիւնէլ Կ. Պոլսոյ	512.—
Թրէյսի Ֆօնսիէ Էժիփթիէն Ա.	311.—
» « » Բ.	268.75
Պանք Նաս. Կրէտ	435.—
Թրամվէյի Բաժնեթուղթ	7.42½
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ. Ա. Ռ.	13.40
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4 —
Լաւրիոմ Ֆր.	42.50
Թրանսվալ »	90.
Ռուսական 4% 1901	89.07
Ճափոնական 4 %	83.25
Սպանիական արտաքին	91.87
Անգլիական Քօնսոլիտէ Ա. Ռ.	90.12
Ֆրանսական Ռանթ Ֆր.	99.70

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	ղշ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.11
Անգլիական ոսկի	109.34
Ֆրանսական ոսկի	87,10
Ֆրինկ	51.08
Մէթալիք	103.29
Բօլ	90.10
Րուպլի Թղթադրամ	8.59
Լոնտոն 3 ամիս	110.25
Բարիզ »	22.67½
Վիէննա չէք Ֆիոր.	21.94
Պերլին անմիջապէս չէք Մարք	18.60

...Ն «ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի 53

...ԱՅՐԻ ՀՆԴԻԿՆԵՐԸ

ՏԱԳՆԱՊԱԼԻՑ
...ԵՒ ՏՌԱՄԱԹԻՔ ԺԱՄՓՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
...ՈՐԱՆԻՆԵՐՈՒ ԱՆԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ԼԵԳԻՆԱԿ
ԿՈՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ

ԿՈՒԱՐԱՆԻՆ
և
ՄՕՆԴՕՆԵՐԱ

...եաը հազիւ 22 տարու երիտասարդ ...էր, փափուկ ղիմագծերով և չնոր...չարժուձեւերով։ Անսարքեր մը ...ի վիճակի պիտի չկարծէր ուրիշ...ն հրամայելու, բայց ուշադիր դի... մը պիտի չնշմարէր անոր փղեցիկ ...մփարտ դէմքին վրայ տարած... կրողի արտայայտութիւնն, ա...պայծառ ճակտին անսովոր կաղ...ծքէն և անոր արծուենման ակ...կէն որ սեւ աչքերէն կը ցայտէր։ ...եա թէ մելամաղձութիւն մը տա...ուած էր անոր դիմագծերուն վրայ, և իր ընկերները, հին մասամբ տարեկից երիտասարդներ, դժուարաւ կը յաջողէին սփռել մայիս մը բերել անոր շրթունքին վրայ։

Գլուխը աջ ձեռքին կրթնցուցած և ձախ ձեռքովը անգիտակցաբար սեւ պեխերը ոլորելով, իր ակնարկները անպատակ կը թափառեցնէր այն հիմնալի անհուն համայնապատկերին վրայ որ կը պարզուէր իր աչքին, ու միավանկերով միայն կը պատասխանէր իրեն ուղղուած հարցումներուն։

Իր մարդիկը, տեսնելով որ զայն խօսեցնելու իրենց փորձերը ընդունայն են, որոշեցին իր մտածումներուն հետ առանձին թողուլ զինք, քանի որ հաճոյք կ'զգար այդ վիճակին և սկսան իրարու հետ խօսիլ ու խնդալ երբ յանկարծ քառասունի չափ ձիաւորներ երեւցան հորիզոնին վրայ և մօտակայ բլուրին դառնուած ամպը փութացին սրարշաւ։

—Ո՞վ կրնան ըլլալ ատ ձիաւորները, ըսաւ մին ձեռքը աչքին վրայ հովանի ընելով։

—Մերիններն են անշուշտ, քանի որ սպաները թողուցած են անոնց անցնիլը առանց նշան մը տալու մեզ, պատասխանեց ուրիշ մը։

—Որջականները մարդ ունինք։

—Չեմ գիտեր, բայց քիչ մը առաջ խօսք եղաւ հարիւրապետ Բիբօլան քանի չափ անձերով հսկողութեան զրկել Սիէրայի կիրճերուն մէջ, և ուրախ նշանի հայ հարիւրապետը հոս չէ, հաւանաբար այդ պաշտօնը կատարելու գացած է։

—Թերեւս հարիւրապետն է իր մարդիկն են որ հոս կուգան։

—Կարծեմ։ Եւ յետոյ, հիմա կը հասկնանք։

Ձիաւորները սրարշաւ կուգային։ Շատ չքչած, այնքան մօտեցան որ կարելի եղաւ ճանչնալ զանոնք։

—Սխալած չէիք, Տօն Ժուան Արմէրօ, ըսաւ առաջին խօսողը, առուցիւ հարիւրապետ Բիբօլան է։ Իր նժոյգ աւերկար հալոլը հոսկէ կը ճանչնամ։

—Իրողութիւնը սա է որ, պատասխանեց Տօն Ժուան, հարիւրապետը դիւրաւ կը ճանչցուի։ Բայց պէտք էր որ խոստվանիք իրեն։ Գիտէք որ մեծաւորիս շատ կը սիրէ զայն։

—Ես ալ չէ ըսած ունիմ։ Հարիւրապետ Բիբօլա բարի և ազնիւ անձ մըն է զոր կը սիրեմ և կը գնահատեմ։ Բայց ասիկա պատճառ մը չէ որ Աղանիս մը նկատեմ զայն։

—Ասիկա անշուշտ իրեն հոգը չէ, տեսարք, ըսաւ Ջէնօ Կապրալ յանկարծ խօսակցութեան խառնուելով։ Ինքը մեր ամէնէն քաջ և ամէնէն փորձ սպաներէն մին ըլլալը բաւական կը համարի։

—Մենք ամէնքս ալ կը սիրենք զայն, մեր հոգը սա՛ է որ դրած ենք։ Ո՞րչափ սիրուն պատմութիւններ կ'ընէ մեզ։

Ջէնօ Կապրալ ժպտեցաւ առանց պատասխանելու։ Սպաները ոտք ելան և ամէնքն ալ իրենց զինակները պարզելով սկսան ուշադրութեամբ քննել եկողները։ Ջէնօ Կապրալ նորէն իր մտածումներուն մէջ թաղուած էր և չուրջը տեղի ունեցածներուն չէր հետաքրքրուեր, բայց իր դէմքը գունատուող անդրային կարմրութիւնը և յօնքերուն պատառումը կը հերքէին իր յայտնած կեղծ հանդարտութիւնը և կը յայտնէին որ ներքին բուռն յուզումն մը մատնուած էր։

Սակայն ձիաւորները արագ արագ կ'մանցնէին դաշտագետինն և հետզհետէ կը մօտենային։ Մօնդօնէրոնները անոնց անցքին վրայ ոտք կ'ելնէին և հետաքրքրութեամբ կը դիտէին զանոնք։ Յետոյ անոնց եռեւէն գացին խնդալով և հեգնութիւններով, այնպէս որ երբ հասան սպաներուն զբաղուած բլուրին ստորոտը, շրջապատուած գտնուեցան կուռ ամբոխէ մը զոր հարիւրապետ Բիբօլա պարտաւորուեցաւ հեռացնել մտրակ պալարելով մը։

Հարիւրապետը ծաղրելի բան մը չունէր։ Իր տարօրինակ դիմագծութիւնը արիութեան, անկեղծութեան և բարութեան այնպիսի արտայայտութիւն մը ունէր որ մարդ ակամայ կը համակրէր անոր և կը տրամադրուէր սիրելու։ Զինուորները ճամբելու ատեն կը խնդային նկալի հարուածները ատամալով զոր հարիւրապետը աջ ու ձախ կը շռայլէր և հազիւ կըրցան օձիքին ազատելու յաջողիլ։

—Աս ո՞րչափ հետաքրքրութիւն, ըսաւ բարի հարիւրապետը ձիէն իջնելով։ Զեն թողուր որ զօրավարին մօտենամ։

Եւ իր զինուորներուն մէկ մասը հետ առնելով, եղաւ բլուրէն ուր սպաները հաւաքուած էին։

Զինուորները շատ մը կալանաւորներ ունէին իրենց միջեւ, որ կային նաեւ կիներ, որոնց երկուքը բարձր ընկերութեան կը պատկանէին իրենց տարազէն դատելով։

Մօնդօնէրոնները, հակառակ զիրենք ոգեւորող հետաքրքրութեան, համարձակած չէին բլուրէն ելնել։ Զիներուն պահպանութեան համար կեցող զինուորներուն չուրջը խմբուելով, իրենց ակնարկը սեւեռած էին սպաներուն վրայ։ Ասոնք Ջէնօ Կապրալի աջ ու ձախ կողմերը շարուած էին, ճամբայ բանալով հարիւրապետ Բիբօլայի և անոր հետեւորդներուն։

Ջէնօ Կապրալ ոտք ելած էր և ձեռքը սուրին կրթնցուցած։ Դէմքը պաղ ու անկարելիր արտայայտութիւն մը ունէր և յօնքերը պռստած էին։

(Շարունակելի)

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՆ

Վերջին տարիներս մեր երկրին Գերմանիոյ հետ մշակած Առեւտրական, Ճարտարարուեստական և Կրթական սերտ յարաբերութիւնները անհրաժեշտ պէտք մը դարձուցած են մեր համայնքին ալ ուսանիլ Գերման լեզուն։

Քաջահմուտ և փորձառու ուսուցիչ մը որ Զուիցերիական համալսարանի Հոսատատութեան մը մէջ բազմամեայ չաջող մը բոլորած է, պատրաստ է թէ դպրոցներու մէջ և թէ' անհատներու դասախօսել Գերմաներէն լեզուն դիւրամատչելի պայմաններով։ Կը յուսանք թէ Գաղ Հասարակութիւնը պիտի ջանայ օգտուիլ այս առիթէն։ Դիմողներ կատարելապէս գոհ պիտի մնան։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել ժամը 2-6 (Ը. Թ.), Ֆինճանճըլար Եօգուշու, Ամերիգան Խան, Թիւ 12։ 2—15

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ԳԻՏՆԱԼ.
ՏՐ. ՌԱՖԱՅԵԼԵԱՆ

փոխադրուած է Բերա (Թաքսիմի մօտ), Քարալօ-Գէօզի Թիւ 9։ Հոն կ'ընդունի իր հիւանդները ամէն օր կէսօրէն վերջ։ 50—32

HUILE de HOGG
ՀՕԿԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂ

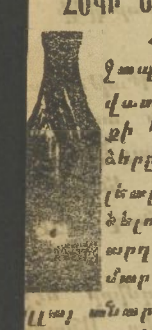

Հանրածանօթ են այն առաջնակարգ արդիւնքները զորս վաստակած, անօրինակ կամ կուրծքի հիւանդութիւն ունեցող անձերը կ'առնեն թարմ մօրուի լեարդէն հանուած իւղը գործածելով։ Այսու հանդերձ, կարեւոր արդիւնքներ ձեռք ձգելու համար, անհրաժեշտ է որ այս իւղն ... անարատ և ընտիր։ Աւելորդ է ըսել որ պէտք է զգուշանալ կեղծ կամ ... խառնուրդ իւղերէ, որոնք փոխանակ գոհացուցիչ արդիւնքներ տալու, առողջութիւնը խանգարելու միայն կը ծառայեն։ Հօկի իւղը ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ անարատութեան և ազդուութեան, որոնք անհրաժեշտ են հիւանդներուն։ Իր անմխալելի գերազանցութիւնը աւելի քան 50 տարիէ ի վեր ճանչցուած է ամբողջ աշխարհի բժիշկներէն և փորձառուած է բոլոր դեղագործներէն։ Հօկի իւղը եռանկիւնաձեւ շիշերով միայն կը ծախուի։ ... պաշտպանիչ վրայ ... ծագմանատէրերու միսութեան երաշխաւորութեան դը նմը։

EMULSI
ԷՄՈՒԼՉԻՕՆ ՀՕԿ
ԿՐԱՑԻՆ ԵՒ ՍՂԱՑԻՆ ԻՓՕՖՈՍՖԻԴՈՎ ԵՒ ԿԼԻՍԷՐԻՆՈՎ

Մօրուի ձկան իւղի գործածութիւնը դիւրացնելու համար անոնց որոնք զզուանք կ'զգան, — այսինքն տղոց և մանաւանդ չափահասներուն համար — Մ. Հօկ օշարակը չինած է իրեն յատուկ մօրուի ձկան անարատ իւղին, և կը ծախէ «Էմիւլզիօն Հօկ» անունով։ Պատրաստութեան այս եղանակը չատ կը դիւրացնէ իւղին գործածութիւնը։ Էմիւլզիօն Հօկը, որ Հօկի իւղին բոլոր բարիքար յատկութիւններն ունի, կիրի և սղի իրօֆօսֆիթով և կլիսէրինով խառնուած է։ Իր բաղադրութեան մէջ գտնուած նիւթերուն գերազանցութիւնը ուրիշ ամէն իւղէ նախամեծար կ'ընէ զայն։ Հօկի մօրուի ձկան թարմ իւղն և էմիւլզիօն հօկը եռանկիւնաձեւ շիշերով կը ծախուին ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներու մէջ։ Արտաքին պահարանին վրայ պահանջել գործարանատէրերու միութեան երաշխաւորութեան դրոշմը։ Մեծաքանակ յանձնարարութիւններու համար դիմել Մ. Եա. Մաննիի, ի Կ. Պոլիս։ 50 42

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԽՕՐԷՉԼԻ ՄԻՀՐԱՏ ՍԱՏԻԳ ՊԷՅ
Պապը Ալի Ճատտէսի, թիւ 102
ՀԻՄՆԱԴԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Դատական և պաշտօնական գործառնութեանց դիւրութեան գրասենեակին

Այս գրասենեակին մէջ կը խմբագրուին ամէն կարգի աղերսագիրներ և լայիհաներ, կ'առանձնուին Հաւգուգի և Շէրիի դատարաններու յատուկ դատեր։ Գաւառներէն զրկուելիք 20 զրուշնոց բոլի և կամ կանխիկ դրամի փոխարէն մայրաքաղաքիս պաշտօնատանց մօտ ...տեցուած աղերսագրերուն և պաշտօնագրերուն համար ստոյգ տեղեկութիւններ կը տրուին։ Պատասխան կը տրուի փութով ամէն նամակի։ 7—10

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ.— Քամօնտօ Խան։

Պոլսոյ Գործակալութիւն.— Գարբոնը օղլու քասաժին դիմաց Ա.-ճիր Էֆ. Քիւթիւպճանէ փողոց։

Պոլսոյ Գործակալութիւնը, Ղալաթիոյ մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ։

Գործակալութիւնը կը կատարէ նաեւ գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն ինչպէս և Արտասահմանի համար։ 31—50

ՍՏՈՅԳ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆ, ՄՎ. ՉՈՒՋԵՐ

Դեղագիրներու արագ պատրաստութիւն, ճշգրիտ գործադրութիւն, դեղերու թարմութիւն և գիներու չափաւորութիւն

ՄԷԿ ՄԸ ՓՈՐՁԵՑԷՔ

Պ. ՏԻՒՅՄԷՃԵԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Բերա, Մէթրօփէօլ, Զաղլրեց փողոց, Թիւ 21
Գիշերային սպաս 37—24

ՏՔԹ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Մասնագէտ բժիշկ, մորթի, գաղղիական ախտի, արանց և կանանց ծննդաբերական գործարաններու եւն, հիւանդութեանց

Ցիշեալ բժիշկը որ 15 տարի յարատեւ պաշտօնավարած է Գաստէյմանի հանրանշան հիւանդանոցներուն մէջ, ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները այնչափ տարածուած էին, և որ հինգ տարիէ չափ ալ Եւրոպայի այդ կարգի հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած և գործնական փորձեր կրած է, և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին միջոցներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա, Պէօյիւք Բարմագ գապու, թիւ 10 և կէսօրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Գանձէգապու Միսքճեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած ըլլան։

Ուրբաթ օրերը ձրի՛ աղքատները։ 50—21

PHOENIX ASSURANCE L. Co.
«ՖԻՆԻՔՍ»

ՀԻՄՆՍԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
Անգլ ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ ստոյգ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ և մեծ առոյգ մէջ իր անվճարական վճարումներով,

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժական ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է. ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ և ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ։ Ցարդ վճարած է տուաւել քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ և գաւառաց։ Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Վիթալիս խան Պանք Օթօմանի քով Ղալաթիա

Փոխ Գործակալք ի Պոլիս
ՌՈՒԲ. ԱԲԻԿԵԱՆ — ԾԻՎԼԱՆ ԹԵՔԼԵԱՆ
Էմին պէյ խան — Ֆէնզլեան խան

Զննիչ բժշկերու
Ա. ԷՆՔՍԼԸՐՃԵԱՆ 2—50

ՀԱՅԶԱԳՐ ԱԹԸՐՊԱՏԵԱՆ
ՏՕՔԹ. ԷՇՐԷՖ ՊԷՅԻՆ
ՄԻՒՃԷՐՐԷԲ ՌՕՄԱԹԻԶՄԱ ԽԱՊԸԼԱՐԸ

Ռօմաթիզմա, միհ թէսիր վէ սիյաթիքա, պէլ աղրըսը վէ նեվրալժիկինէ վէ պիր տահա նէվի իլթիհապ ...րէճէսի ...լո Քաղըլարըն ...ֆիտարա Ո...լար ...ֆադըրնեա ...ֆէնտիի կէզ... ճէմէնթո ... 50 նումէրօլը Գանիրիատիս վէ Ալի Բէյտա Պօզօր Սապաթոյ վէ Սէրաքիանէ Պաչընտա Նէօմ Լէվի վէ Եօէն քեօյիւնտէ Գօրեզին վէ Գէօզթէփէ պալըռա 29 նումէրօյը ճէմալ պէյին Աֆարաթ վէ Սուլթան Ահմէտտէ Պէյէզիտ պարչէսը գարշուսընտա Ժօրժ Սթէֆանօ էֆէնտիլերին էճզախանէլե... Սանթիմարա 48 նումէրօլը Քէմալ պէյին վէ Պէշիքթաշտա Թրամվայ մեվգըֆը գարշուսընտա սարաֆ Ժանիր էֆ.նին ...տիւքեանլարընտա 5 զրուշ ֆիյաթլա ֆիրոխթ օլունմագտա տըր։ Թօբտան ալանլարա 100ե 20 քէնգիլաթ օլունուր։ 6—10

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

Առողջապահիկ պայմաններով կառուցուած վարձու տուն Իւսկիւտար, Սէլամսըզ Քարըզ Գափի Ճատտէսի 8 սենեակով, բաղնիք մը, սառնիք մը, հոր մը, կանոնաւոր պարտէզ և հիւանդի սեղան։ Մանրամասնութեան համար դիմել նոյն կարգը 256 թիւ տունը կամ Պոլիս Սուլթան Համամ Հաճօբուլու խան թիւ 18 վաճառատունը։ 4—10

ՏՔԴ. Կ. ՄՈՒԹԱՖԵԱՆ

Երկարամեայ փորձառութեամբը քաջածանօթ Տքդ. Կ. Մութաֆեան էֆ. իր բնակութիւնը Բերա, Բանկալթի ճատտէսի, Թրամուէյի գծին վրայ Թիւ 67 տունը փոխադրած ըլլալով, հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր մինչեւ կէսօր տանը մէջ, ուր չորեքշաբթի օրերը ժամը 2էն մինչեւ 5 աղքատները ձրիաբար կը դարմանէ։ Եւ իր Պոլսոյ յաճախորդներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար, կէսօրէն վերջը մինչեւ իրիկուն կը գտնուի Կէօթիկ Փոստ, Պալի Փազա Եօզուչի գլուխը, Կարապետ էֆ. Ստեփանեանի դեղարանը, ուր երկուշաբթի օրերը ձրիաբար կը խնամէ աղքատները։ 20—4

ՋԵՐՄԱԿ ԵՒ ԱՌՈՂՋ ԱԿՌԱՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք աղատ մնալ չատ մը հիւանդութիւններէ որոնք բերնի միջոցաւ կը փոխանցուին, եթէ կ'ուզէք ունենալ ճերմակ և առողջ ակռաներ, եթէ կ'ուզէք ապահովել ձեր բերնին, լինդերուն ու ակռաներուն առողջութիւնը, եթէ կ'ուզէք որ ձեր ակռաները չփտին ու փտել սկսածներն ալ բժշկուին, գործածեցէ՛ք

ՍՈՒԼԱԳԻ ՊԷՆԷՏԻՔԹԻՆ
ՕՇԱՐԱԿԸ, ՓՈՇԻՆ ԿԱՄ ԽՍՈՐԸ

որ Բասդէօրեան դրութեամբ պատրաստուած անուշահոտ և հականեխական է,

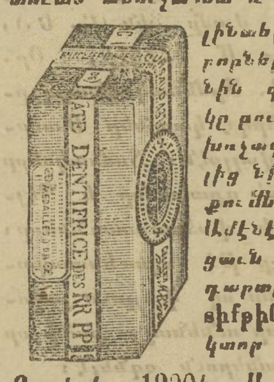

լինդերուն մէջի միքրոբները կը ջնջէ, բերնին գարշահոտութիւնը կը բառնէ, կոկորդին ու խռչափողին թարախաութեան նիւթերն ու բորբոսնումները կ'անհետացնէ։ Ամէնէն ստորին ակռայի ցաւն իսկոյն կը հանդարտի Սուլաճ Պէնէտիքթին մէջ թրջուած կտոր մը բամբակով։

Բարիզի 1900ի Արուեստահանդէսին մէջ, ուր աշխարհի բոլոր ակռայի դեղերը ներկայացուած էին, Սուլագի Պէնէտիքթեան հարց այս ակռայի դեղին անմիջապէս հաշակեցան, և այս կարեւոր Վարչութեան Տնօրէնը արուեստահանդէսին ժիւրիի անդամ անունակալով, գերազանցապէս նուիրագործեցաւ համբաւն այս արտադրութեան։ 26—17

ՍԸՐԱՃԱՆ, ՁԻՊԱՆԸ
ԵՒ
ԱՐԵԱՆ ԱՊԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

բուժելու համար կը յանձնարարենք այս հիւանդութենէ տառապողներուն ՊԵՐԹԷԼԻ ամենամաքուր ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ։ ՊԵՐԹԷԼԻ ձկան իւղը աշխարհի ձկան իւղերուն ամէնէն գերազանցը և որինը մաքրելու միակ դեղն է, որ տառապող ձգելու և տառապող նրբութեան պատճառելու վիրջնականապէս կը բուժէ այն ամէն հիւանդութիւնները որոնք արեան ապականութենէ առաջ կուգան, զոր օրինակ, սրաճան, ճոր չիպանը, տղոց երեսի և գլխու վէրքերը, տղոց ոսկրաթիկնութիւնը ու ճողուածութիւնը, անարիւնութիւնը, ինչպէս նաեւ հինցած թոքախտը և պրօնչիդը, խլուածքն ու կուրծքի հիւանդութիւնները։ ՊԵՐԹԷԼԻ ձկան իւղը մասնաւորապէս կը յանձնարարուի այն տղոց որոնք պէտք ունին արիւնը մաքրող և զօրացնող դեղի մը։

Բարիզի Բժշկական Ակադեմիին միայն Պերթէլի ձկան իւղը ընդունած ու վաւերաբար գործածուիլ յանձնարարած է հանրութեան։ Ամէն մեծ դեղարաններու և մթերանոցներու մէջ կը ծախուի։ Ընդհանուր մթերանոցն է Maison L. Frere 19, rue Jacob Paris։ Խարդախուած չգնելու համար սրուակներուն վրայ պէտք է փնտռել Berthé անունը։

Կուրծքի հիւանդութեանց և յամառ հազերու ունեցողներուն համար կը յանձնարարուի ՊԵՐԹԷԼԻ ԲՐԻՕԶՈԴՈՎ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ։ 18—14

ՏՕՔԹ. ԲԱՐԱՂԱՄԵԱՆ

Տօքթ. Մ. Բարաղամեան, որ վերջերս Բարիզ գացած էր վերադարձաւ։ Այս անգամ, արդէն իր մշակած ճիւղերուն աւելցուցած է ֆրբուս հետ սերտ առնչութիւն ունեցող մանկաբարձութեան, աղայոց հիւանդութեան և կնախտաբուժութեան ճիւղերը, եւ այս վերջինին մասը կազմող կանանց խեխի մազերը բուժելու գրութիւնը, անցամ մըն ալ չի բուժելու պայմանաւ։

Հասցէ.— Իւսկիւտար, Սէլամսըզ Սէֆիր Օղլու փողոց Թիւ 8։ 18 20

ՓԱԼԱԴԱՇԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ԳԱՏԸԳԻՒՂ
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿՆԵԱՅ
5րդ Տարեշրջան

Տարեկան քննութեանց և հանդէսին առթիւ այսիկոքը չորեքում մը համար արձակուած են։ 5րդ տարեշրջանը կ'սկսի մայիս 9, Բշ. օր։ Նոր աշակերտաց ընդունելութեան մասին բանակցելու համար դիմել ի վարժարան ամէն օր, առ Տնօրէն կամ Տե չուհին։

Հիմնադիր-Տնօրէն
8—3 Ց. Գ. ՓԱԼԱԴԱՇԵԱՆ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ելեկտրական եւ լուսանկարչական ամէն տեսակ պիտոյից
Վ. ԱԺԷՄԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

14, Բասամ տէւ Թիւնէլ, Բերա
Միակ Ներկայացուցիչ և կեդրոնատեղի Վէսթէնօրբ և Վէննէր Բլաքներու.
...իւրաքանչիւրը լաւ որակին և աժան։

Ամէն տեսակ լուսանկարչական թուղթեր Էօրմանի, Վէլենեկրօճ, ևն. ֆրանսական և գերմանական դեղորայք և ամէն տեսակ գործիներ և պիտոյք ֆոթօկրաֆներու և աժամեծներու։

Ծախ հաւաքածոյ ելեկտրական զանգակներու Գերմանական և ֆրանսական։ Շանթարգելք։ Ատամին ելեկտրական և լապտեր հեռախօսներ, ելեկտրական ...ն. ելեկտրական լապտերներ, դիւրամատչելի պայմաններ ելեկտրական ջերմաչափեր, ...թեյոն և նման ձրիաբար կը տրուին ու զրկնուին։

Գաւառներու յանձնարարութիւնք առանց փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին։ 20—6

ԱԿՌԱՆԵՐ

ունի՛ք փտած, կոտրած, ցաւող և լինդերու հիւանդութիւն, կատարեալ դարմանումի, և բնականին անթերի գեղեցկութեամբը արհեստական ակռաներու զետեղման, և լիովին գոհ մնալու համար, դիմել ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԻ

Կ. Պոլիս Գանիլէ Գաբու, Պին-Պիր-Ձէլեպիւն դիմաց, ժամը 4էն $11^{1}/_{2}$։ և ամէն տուացի կանուխ, Սկիւտար Իճատիյէ, իր բնակարանը։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ 50—17

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Գրավաճառ Ձ. Էֆ. Թորոսեան փոխադրուած է Պանէէ Գաբու Րասիմ փաշա խան, ուր պէտք է ղրկուին ամէն նամակ կամ յանձնարարութիւն։ Ըստ առաջնոյն կ'զբաղի գրքի ու դրպրոցի գործերով։

Բացի իր յօրինած «Դպրոցի Գիրք»էն Ցակոբեան «Անգղ—Հայ» Բառգիրքը ստանալու համար ալ նոյն հասցէին դիմել պէտք է։ Գին 85 զրուշ փ սթի ծախքով։ 7—8

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
Կառաբարձի երթեւեկութիւն
Վոսփորի մէջ զեղչեալ գիներով

Ապրիլ 21/4 մայիսէն սկսեալ, առաջամ չարթը երկու անգամ կառաբարձ չոգենաւ պիտի բանի Բշ. և Եշ. օրերը, Վոսփորի մէջ, զիւղացնեացնելու դիւրութեան համար։

Կառաբարձը ժամը առաւօտեան $2^{1}/_{2}$ին կը մեկնի Սիրքէճիէն և հանդիպելով Բաղարճայ՝ ժամը 2.40ին, Սկիւտար՝ 2.50ին, Պէյլերպէյ՝ 3.10ին, Չէնկէլքէօյ՝ 3.20ին, Արնավուտ քէօյ՝ 3 35ին, Պէպէք՝ 3.45ին, Քանտիլլի՝ 3.55ին, Անատոլու Հիսար՝ 4.05ին, Էմիրկէն՝ 4.15ին, Քանլըճա՝ 4.25ին, Ենիքէօյ՝ 4.40ին, Պէյքօզ՝ 4.55ին, Բիւյիւքտէրէ՝ 5.05ին և կը հասնի Մէզարպուրնու՝ ժամը 5.15ին՝ իսկ Մէզարպուրնուէն կը մեկնի ժամը 10ին և հանդիպելով Բիւյիւքտէրէ՝ ժամը 10.10ին, Պէյքօզ՝ 10.20ին, Էմիրկէն՝ 10.40ին, Ա. Հիսար՝ 10.55ին, Պէպէք 11.05ին, Սկիւտար՝ 11.30ին, Բաղարճայ՝ 11.40ին, և Կամուրջ կը հասնի 11.50ին։

Կառքերու և սայլերու փոխադրութիւնը միայն Սիրքէճիի, Սկիւտարի, Բաղարճայի, Պէյքօզի և Բիւյիւքտէրէի նաւամատոյցներուն միջեւ կը կատարուի։ Անհաւասիկ սակագինը, Մէճիտիյէն 19 զրուշի հաշուով.— Քառքէ, լանտօ և երկձի կառքեր 20 զրշ. միաձի կառք, լանտօ և քարէ 15. բեռնաբարձ սայլ՝ 30. չեհանաւուռուած սայլ 20. բեռնաբարձ ձի 10. ձի, եզ, կով, ջորի, խոզ ևն. 5. ուղտ՝ 15. հորթ՝ 3. բեռնաբարձ էշ 5. լեցուցած էշ՝ 3. ոչխար, զառնուկ կէս. չեւն՝ 2. բեռնակիրի մը կրած բեռին համար 2 զրուշ։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ԿԱՐԵՒՈՐ ԳԻՒՏ ՄԸ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒՆ ԲՆԱԿԱՆ ԶԵՒՈՎ ԵՒ ԳՈՅՆԵՐՈՎ ՄԵԾՑՈՒՄԸ
ՆԻՒ-ԵՈՐՔ ՓՈՐԹՐԷԹ ՎՈՐՔՍ

ՊԱՏԿԵՐԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՍՐԱՀ, Բերա, Մեծ-Գաղատայ 362 թիւ, Քարլման վաճառատան վերնայարկի ընդարձակ սրահին մէջ հաստատուած։

Մեկ քանի տարիէ ի վեր նորագոյն գիւտերով ու մեծ ծախսերով ներմուծուած գործիքներով լուսանկարները մարդոց բնական ձեւով ու դիմագծերին գոյներով մեծցնել և նկարել 60+30 սանթիմեթր մեծութեամբ։

Մեր արտադրած պատկերները մինչեւ հիմա ուրիշներու նկարած պատկերներէն անհամեմատ կերպով գերազանց են իրենց կատարելութեամբ, բնականին ճշդութեամբ և դիմագծերու նմանութեամբ։ Հին ու նոր, մեծ ու պզտիկ ամէն կարգի լուսանկարները կը մեծցնենք բնական ձեւով ու գոյներով, և որպէսզի ամէն մարդ օգտուի այս արուեստական գիւտին յաջողութենէն, որոշած ենք իւրաքանչիւր թաղի համար առանձ...

ՄԻՄԻԱՅՆ 95 ՂՐՈՒՇ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՂՆԵՐԸ

Անոնք որ լուսանկար չունին, անոնց լուսանկարները կը քաշենք քաջինէի մեծութեամբ և ձրիաբար։

Մեր գործարանը ամէն օր առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ իրիկուան ժամը 12 բացէ է։ Իսկ կիրակի օրերն ալ մինչեւ կէսօր։ Գաւառներէն իրենց լուսանկարները ղրկել փափաքողներ պէտք է 95 զրուշին հետ միասին ղրկեն մեծցուելիք լուսանկարը և մանաւանդ նամակով մը բացատրութիւն տան իրենց պատկերին գոյնին նկատմամբ։ 10—6

ՊԱԼՔԱՆ
ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ՍՕՖԻԱ

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ՖՐՔ. 9,500 000
Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար 17 վերապահովագրող ընկերութեանց իր գործոց բաժնեկից ՖՐՔ. 142,750,000
Ցվերջ Դեկտ. 1904ի կատարուած ապահովագրութիւնք 1,618,000,000 Ֆրք.
Վնասուց համար վճարած՝ մինչեւ 31 Դեկտեմբեր 1904 32,000,000 »

ՊԱԼՔԱՆ Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ընդդէմ Հրդեհի, Մովային փոխադրութեանց, Կեանքի և արկածներու դէմ խիստ դիւրամատչելի պայմաններով։

Ուղղակի գործակալութիւններ և վերապահովագրական գրասենեակներ ամբողջ Եւրոպիոյ մէջ, Անգլիոյ և Ամերիկայ Միացեալ Նահանգներ։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԵՐԸ:
Դրէզտի Լիօնէ.— Բարիզ, Կ. Պոլիս, Իզմիր
Տէօյչէ Պանք.— Պերլին, Համպուրկ
Անկլօ Էճիփչիըն Պանք.— Աղեքսանդրիա
Անկլօ Աւստրիան Պանք.— Լոնտրա, Վիեննա, Պուքարէշ
Պանք Նասիօնալ Պիւլկար (Սոֆիա
Պանք տը Սոֆիա)

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ
Ընդհանուր Գործակալ Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՕՀԱՆՃԵԱՆ
Թաշթապրուն Խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս
Տնօրէն Պոլսոյ մասնաճիւղին ՎԱՀԱՆ ԽՆԱՌԵԱՆ
Գալթըրճը Օղլու Խան, Թիւ 33 50—16

185 ՍԱՆԹԻՄԵԹՐ
ՕԳՏՈՒԵՑԷ՛Ք, ՕԳՏՈՒԵՑԷ՛Ք, ՏԻԿՆԱՅՔ ԵՒ ՏԻԱՐՔ

Եթէ կ'ուզէք ձեր գէմքին հրապոյրը աւելցնել, մազերնիդ ու պեխերնիդ խնամեցէք։ Եթէ կ'ուզէք մորթային զզուելի հիւանդութիւններէ խուսափիլ, գործածեցէք ԱՆՆԱ ՍԻԼԼԱԿԻ օծանելիք անուշահոտ իւղը՝ որ մազերը դարմանելու և արմատները զօրացնելու համար բոլոր Եւրոպիոյ մէջ իբր միակ դեղ ճանչցուած է։ Գլխերու և մօրուքի աճումն ալ կը փութացնէ և կարճատեւ գործածութենէ մը վերջ կը շնորհէ անոնց արտասովոր առատութիւն և բնական փայլունութիւն։ Բաց աստի մազերը ճերմկնալէ զերծ կը պահէ մինչեւ խոր ծերութիւն։ Ուստի իր դիւրամատչելի գնոյն և բազմապիսի օգտակարութեանցը համար ջերմապէս կը յանձնարարուի յարգոյ հասարակութեան գործածել՝ Աննա Սիլլակի դեղը։ Գինն է 3 կտորին 27 զրուշ։

Ներկայացուցիչին գրասենեակն է Զէյնէպ Խան Թիւ 22, Կալաթա։ Կը վաճառուին նաեւ Տեարց դեղարաններու մէջ։

Բերա, Եօքէն Տէլլասուսա Թիւ 298.
Կալաթա Հերակլէս Տէօվլէթեան՝ Թիւ 32.
Էնի Ճամի, Մէհմէտ Քեազիմի մթերանոցը և իր մասնաճիւղերուն մէջ.
Էնի Ճամի, Գ. Արսէն, Թիւ 71.
Կէօթիկ Փոստ, Լ. Կիւմիւշեան Թիւ 5.
Վէզնէճիլէր, Հ. Համամ.
Գումգափուհնայք Ֆարմասի Սանթրալ։

50—46 Ընդհանուր Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ՝ ՀԱՅԿ ՓԱՓԱԶՕՂԼՈՒ